

Jaarstukken 2019

INHOUDSOPGAVE

Jaarstukken 2019	1
Inhoudsopgave	4
Inleiding / Jaarrekening in één oogopslag	5
Analyse rekeningresultaat en structurele doorwerking naar 2020	8
Bestemming rekeningresultaat	10
Programma 1 Openbare orde en veiligheid	11
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	13
Programma 3 Economische zaken	16
Programma 4 Onderwijs	18
Programma 5 Cultuur, sport en recreatie	20
Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	25
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	30
Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	32
Programma 9 Financiën en bedrijfsvoering	36
Programma 10 Algemeen bestuur	39
Algemene dekkingsmiddelen, VPB, onvoorzien en mutaties reserves	41
Paragrafen	45
B. JAARREKENING	46
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	46
Overzicht van baten en lasten	49
Toelichting overzicht van baten en lasten	50
Analyse begrotingsrechtsmatigheid	53
Overzicht aanwending onvoorzien	55
Overzicht incidentele baten en lasten	55
Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	57
WNT	57
Balans	58
Toelichting op de balans	60
Gebeurtenissen na balansdatum	70
C. BIJLAGEN	71
I. Lijst met gebruikte afkortingen	71
II. Specificatie onttrekkingen Algemene Reserve	71
III. Voortgang onderzoeken Rekenkamercommissie (RKC)	73
IV. Overzicht SISA	77
V. Controleverklaring	83

INLEIDING / JAARREKENING IN EÉN OOGOPSLAG

Jaarrekening in een oogopslag

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2019 aan. In de jaarstukken leggen we verantwoording af over de uitvoering van het in de begroting vastgestelde beleid.

Alvorens in te gaan op de jaarrekening zelf, staan we eerst stil bij de wereldwijde uitbraak van het corona virus. In het voorjaar van 2020 werd ook ons land geconfronteerd met het virus. De uitbraak heeft een enorme impact onze inwoners en organisatie. Dit heeft ook gevolgen voor de ontwikkeling van de financiële positie van onze gemeente in 2020. Op het moment van het samenstellen van deze jaarrekening 2019 was nog onvoldoende in beeld welke effecten dit precies kunnen zijn. We kunnen wel aangeven dat de risico's van deze uitbraak een negatief effect zullen hebben op onze netto-schuldquote, de solvabiliteit en het weerstandsvermogen. In de bestuursrapportages 2020, de kaderbrief 2021 en begroting 2021 zullen wij u een actueler beeld schetsen.

Resultaat

We sluiten het jaar 2019 af met een tekort van € 195.000. Op basis van de vierde tussenrapportage voorzagen we een begrotingsoverschot van € 4,3 miljoen. Dat was exclusief de waarschuwing voor de overschrijding op de budgetten van het Sociaal Domein binnen de bandbreedte van € 2,7 miljoen tot € 3,2 miljoen. De daadwerkelijke overschrijding van het Sociaal Domein is € 3,1 miljoen. Daarnaast deed zich na peildatum van de vierde tussenrapportage nog een aantal ontwikkelingen voor dat leidde tot een negatief resultaat. Voor een specifiekere toelichting verwijzen we naar het hoofdstuk "Analyse rekeningresultaat".

Algemene Reserve

Op grond van deze jaarrekening bedraagt de omvang van de Algemene Reserve op 31 december 2019 € 19,2 miljoen. Wij attenderen u erop dat een tweetal ontwikkelingen een effect gaan hebben op deze omvang van de reserve. Allereerst zal het tekort van deze jaarrekening (€ 195.000) gedekt worden uit de reserve (zie hoofdstuk "Bestemmingsresultaat"). Daarnaast besloot u bij de vaststelling van de begroting 2020 € 9 miljoen te onttrekken voor de vorming van de bestemmingsreserve Sociaal Domein. De stand van de algemene reserve komt daarmee uit op € 10 miljoen.

Onderzoeken Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie heeft tot doel de raad een extra handvat te bieden in zijn controlerende taak. De commissie voert onderzoek uit, waarbij antwoord wordt gezocht op vragen zoals: zijn de doelen van het gemeentelijk beleid bereikt? Zijn de voorbereiding en de uitvoering van het beleid efficiënt verlopen? Welke aanbevelingen zijn nodig om de doeltreffendheid te vergroten?

In mei 2018 heeft de rekenkamercommissie het rapport uitgebracht 'Nazorgonderzoek – doorwerking rekenkameronderzoeken'. In dit rapport is de feitelijke doorwerking van de in afgelopen jaren uitgebrachte rekenkamerrapporten gepresenteerd. Op 4 september 2018 heeft de raad ingestemd met de conclusies van het rapport 'Nazorgonderzoek' met daarbij een aanbeveling om een standaard te ontwikkelen waarmee de voortgang (van implementatie raadsbesluiten) periodiek wordt gemonitord en daarbij aan te sluiten op de bestaande P&C cyclus.

Met ingang van voorliggende Jaarstukken 2019 geven wij een beknopte duiding van de voortgang van uitgebrachte onderzoeken en bijbehorende raadsbesluiten. Wij verwijzen hiervoor naar bijlage III. Voortgang onderzoeken Rekenkamercommissie (RKC) in deze jaarstukken.

Leeswijzer

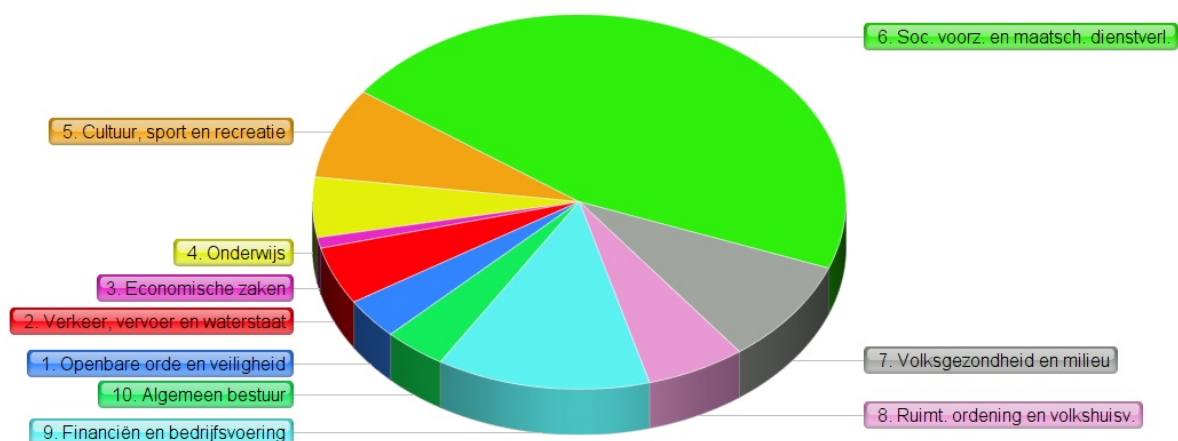
De jaarstukken bestaan uit drie onderdelen; A. het jaarverslag, B. de jaarrekening en C. de bijlagen. In het jaarverslag zijn de beleidsmatige en financiële verantwoording van de programma's en ook de voorgeschreven paragrafen opgenomen.

In het onderdeel jaarrekening vindt u het overzicht van baten en lasten en ook de balans met alle bijbehorende toelichtingen. De bijlagen bestaan naast een overzicht van de gebruikte afkortingen, uit een specificatie van de onttrekkingen aan de algemene reserve, een overzicht follow-up onderzoeken RKC en het overzicht Sisa.

Weergave van de werkelijke lasten en baten van 2019

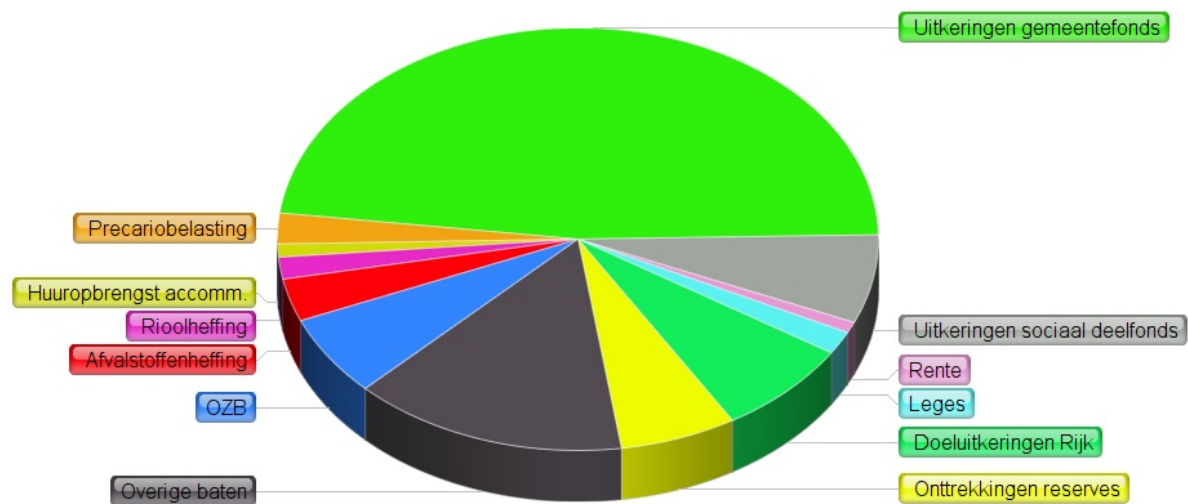
Hieronder ziet u een weergave van de werkelijke lasten en baten 2019

WERKELIJKE UITGAVEN 2019 (bedragen x €1.000)	
1. Openbare orde en veiligheid	€ 3.800
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 5.400
3. Economische zaken	€ 1.000
4. Onderwijs	€ 5.600
5. Cultuur, sport en recreatie	€ 8.500
6. Sociale voorzieningen en maatschapp. dienstverlening	€ 49.500
7. Volksgezondheid en milieu	€ 9.700
8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 6.500
9. Financiën en bedrijfsvoering	€ 14.000
10. Algemeen bestuur	€ 4.400
Totale uitgaven programma's en bijbehorende projecten	€ 108.400
Diverse overige lasten (onvoorz., inning belast., stort. reserves)	€ 11.500
Totaal uitgaven	€ 119.900

WERKELIJKE INKOMSTEN 2019 (bedragen x €1.000)	
OZB	€ 7.400
Afvalstoffenheffing	€ 3.900
Rioolheffing	€ 2.000
Huuropbrengst accommodaties (o.a. De Helster)	€ 1.200
Precariobelasting kabels en leidingen	€ 2.800
Uitkeringen gemeentefonds	€ 57.000

Uitkeringen sociaal deelfonds	€ 8.100
Rente eigen en vreemd vermogen	€ 1.000
Leges (o.a. bouwvergunningen, APV)	€ 2.100
Doeluitkeringen Rijk (o.a. WWB)	€ 8.800
Onttrekkingen uit reserves	€ 7.500
Diverse overige baten	€ 17.900
Totaal inkomsten	€ 119.700

ANALYSE REKENINGRESULTAAT EN STRUCTURELE DOORWERKING NAAR 2020

Analyse rekeningresultaat en structurele doorwerking naar 2020

Analyse rekeningresultaat

Hieronder is een (beknopte) analyse opgenomen van het verschil tussen het werkelijke rekeningresultaat 2019 en het verwachte resultaat op basis van Tussenrapportage 4 - 2019 (TR4 - 2019).

(bedragen x €1.000)

Verwacht saldo 2019 bij TR4 - 2019	4.254
Werkelijk saldo 2019	- 195
Te verklaren verschil	- 4.449

Budgettaire verschillen > € 100.000 t.o.v. TR4 - 2019 (bedragen x €1.000)	
Nadelen	
Meerkosten Sociaal Domein	- 3.102
Afboeking boekwaarde Land van Tap	- 1.082
Aanvullende storting in voorziening voor complex Heteren Centrum	- 323
Storting in voorziening voor complex De Merm Oost	- 274
Meerkosten inzameling afval	- 230
Lagere rente over voorzieningen en renteresultaat	- 224
Aanvullende storting in voorziening wethouderspensioen	- 202
Lagere doorbelasting overhead en loonkosten aan grondexploitatie	- 201
Meerkosten ruimtelijke ordening algemeen	- 152
Totaal nadelen	- 5.790
Voordelen	
Hoger BUIG-budget en lagere WWB-lasten	375
Meeropbrengst bouwleges	354
Lagere kapitaal- en exploitatielasten door vertraging realisatie MFC's	238
Lagere kapitaallasten door vertraging infrastructurele projecten	230
Niet bestede middelen armoedebestrijding kinderen (Klijnsmagelden)	177
Totaal voordelen	1.374
Saldo kleinere overige voor- en nadelen (per saldo nadeel)	- 33
Totaal verklaard lager voordelig resultaat	- 4.449

Structurele doorwerking naar 2020

De afwijkingen ten opzichte van de TR4 - 2019 zijn incidenteel en hebben geen effect op de begroting 2020 en verder. De structurele effecten van het Sociaal Domein zijn verwerkt in de 1e Bestuursrapportage 2020.

Structurele voor- en nadelen op het product riolering (TV 7.2) zijn in bovenstaand staatje buiten beschouwing gelaten omdat deze in de betreffende tarieven worden verwerkt.

BESTEMMING REKENINGRESULTAAT

Bestemming rekeningresultaat

Wij stellen voor om het rekeningresultaat als volgt te bestemmen:

- a. het tekort 2019 van € 194.882 te onttrekken aan de Algemene Reserve.
- b. de middelen die nog beschikbaar zijn voor het armoedebelief onder kinderen (€ 277.000) binnen de algemene reserve te oormerken voor dit doel.

Reserveringen voor armoedebelief kinderen

Onderdeel van het rekeningresultaat is een overschot bestemd voor armoedebelief onder kinderen. Sinds 2017 ontvangen we hiervoor in de algemene uitkering financiële middelen. De uitvoering van deze taak is meegenomen in de Startnotitie Integraal Armoedebelief 2019 - 2023 die eind 2018 naar de raad is gegaan. In 2019 is vervolgens begonnen met de inzet van de beschikbare middelen. Van het beschikbare budget is € 277.000 nog niet ingezet. In het verleden is besloten om de nog niet bestede middelen voor dit doel beschikbaar te houden. Aangezien er in 2019 geen sprake is van een rekeningoverschot stellen wij u voor om de resterende middelen binnen de algemene reserve specifiek te oormerken voor dit doel.

PROGRAMMA 1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

10. Handhaving

In samenwerking met Lingewaard is er een Boa voor Park Lingezegen aangesteld. De actualisatie van het handhavingsbeleid wordt in 2020 afgerond. Het extra dienstvoertuig voor de Boa's is afgelopen jaar aangeschaft en in gebruik genomen.

11. Openbare orde en veiligheid

Met de uitvoering van de Nota IV 2015-2019 wil de gemeente de objectieve en subjectieve veiligheid verhogen. Om dit te realiseren zijn in 2019 diverse activiteiten op verschillende beleidsterreinen en volgens planning uitgevoerd, zoals:

- Veilige woon- en leefomgeving (o.a. buurtbemiddeling, toezicht stations en parkeergarage Elst, preventie woninginbraken)
- Bedrijvigheid en veiligheid (o.a. Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen, Keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied en Keurmerk Veilig Ondernemen Winkelcentrum Elst, veiligheid bij evenementen)
- Jeugd en veiligheid (o.a. aanpak jongerenoverlast, preventieavonden) - Fysieke veiligheid (o.a. verkeerscampagnes)
- Integriteit en veiligheid: aanpak ondermijning (o.a. bewustwording bijeenkomsten voor ondernemers en inwoners, uitvoering Damoclesbeleid, uitvoering integrale controles)

Bij alle activiteiten lag het accent op preventie met als doel de weerbaarheid van onze inwoners en ondernemers te verhogen. Bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid waren in 2019 weer verschillende in- en externe partners betrokken. Hierbij valt te denken aan inwoners, ondernemers, politie, brandweer, OM, ODRA, LTO, Waterschap, RIEC, jongerenwerk, VGGM, organisatoren van evenementen, etc.

Wat heeft het programma Openbare orde en veiligheid gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
1.1 Crisisbeheersing en brandweer.			
Lasten	2.193	2.189	4
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer.	2.193	2.189	4
1.2 Openbare orde en veiligheid.			
Lasten	1.612	1.582	31
Baten	-87	-133	45
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid.	1.525	1.449	76
Gerealiseerd resultaat	3.718	3.638	80

Verbonden partijen

De Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) draagt bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma.

Beleidsindicatoren

Indicator	2016	2017	2018	2019	NL (meest actuele)	Bron
Winkeldiefstal: aantal per 1.000 inwoners	1,1	1	0,9	-	2,2	CBS - Diefstallen
Diefstal uit woning: aantal per 1.000 inwoners	2,7	1,9	1,4	-	2,5	CBS - Diefstallen
Geweldsmisdrijven: aantal per 1.000 inwoners	3,7	3,6	3,2	-	4,8	CBS - Criminaliteit
Vernielingen en beschadigingen: aantal per 1.000 inwoners	4	3,7	3,7	-	5,4	CBS - Criminaliteit
Verwijzingen Halt: aantal per 10.000 jongeren	74	77	78	-	119	Stichting Halt

PROGRAMMA 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

12. Mobiliteit

Het speerpunt bestaat uit twee onderdelen:

1. Het opstellen van een ambitiedocument en actieagenda (voorheen aangeduid als ontwikkelagenda).
2. De verkenning van de duurzame mobiliteitsprojecten.

Het concept ambitiedocument is inmiddels in concept gereed. In het ambitiedocument formuleren we onze ambities en belangrijkste opgaven op het gebied van mobiliteit. Het ambitiedocument vormt het kader voor keuzes en prioriteiten op diverse schaalniveaus binnen en buiten de gemeente. Het ambitiedocument wordt uitgewerkt tot een actieagenda. In deze agenda bepalen we onze inspanningen voor de korte termijn om onze doelen te realiseren. Het ambitiedocument is samen met de informatiememo Voortgang ambitiedocument 'Overbetuwe 2030; Sociale, slimme en schone mobiliteit' (20inf00001) op 21 januari 2020 gedeeld met de raad. Het college legt het ambitiedocument medio 2020 ter besluitvorming voor aan uw raad.

Voor het onderdeel duurzame mobiliteitsprojecten is verkend wat de mogelijkheden waren voor de uitvoering van projecten. In de woonwijken Westeraam en Eshof is het project 'ontdek de e-bike en e-auto' uitgevoerd. Met deze actie konden mensen kennismaken met een e-bike en (elektrische) deelauto. Deze pilot heeft gelopen van april tot oktober 2019.

13. Optimale verbindingen tussen kernen

De raad heeft op 9 januari 2018 de fietsnota "Overbetuwe fietst verder, naar een optimaal fietsnetwerk tussen de kernen" vastgesteld. De nota bestaat uit:

1. een analyse van de verbindingen tussen de kernen
2. een fietsnetwerk waarin prioritering is aangebracht in de verbindingen
3. fietsagenda waarin maatregelen zijn omschreven om de kwaliteit van het fietsnetwerk te verbeteren.

In 2019 zijn er actiepunten opgepakt die onderdeel uitmaken van de fietsagenda. Het zijn voornamelijk verkenningen geweest van wegvakken en kruispunten op het fietsnetwerk. Een deel van deze verkenningen zijn verder uitgewerkt tot een concreet project en zullen in 2020 worden uitgevoerd. We zijn ook in gesprek gegaan met stakeholders over vervolgstappen. Zo zijn we met de dorpsraad Heteren in gesprek over de uitkomsten van de verkenning van de route Polderstraat tussen Heteren en de sportvelden en de route Achterstraat/Boltweg. Verder zijn er actiepunten ondergebracht bij grotere projecten zoals Knoop 38 en de verkenning snelfietsroute Arnhem-Elst-Nijmegen (Westflankroute). Voor de fietsroute langs de Linge is een aparte projectopdracht opgesteld samen met de betrokken gemeenten Lingewaard, Neder Betuwe, Tiel en Buren, waterschap en provincie. We verwachten in de eerste helft van 2020 helder te hebben wat de omvang van het project wordt en wanneer gestart kan worden met de uitvoering.

30. Elst Centraal

Elst Centraal omvat de herontwikkeling van de stationsomgeving in Elst en omvat een vijftal deelprojecten. Het beoogde resultaat is een moderne veilige stationsomgeving met ruimte voor wonen en werken. Ten aanzien van Spoorlaan I, II en III / Rijnstate heeft u besloten om positief te staan ten aanzien van het initiatief van ziekenhuis Rijnstate om een ziekenhuisvoorziening van Rijnstate te

openen op de locatie Spoorlaan in Elst Centraal. Tevens heeft u ingestemd met geformuleerde wensen en bedenkingen en bent u in de gelegenheid gesteld om mee te denken over de planvorming ten aanzien van dit initiatief. Dit was een belangrijke stap in het proces en dit heeft geleid tot het aangaan van de intentieovereenkomst op 23 april met Stichting Rijnstate Ziekenhuis. Na het sluiten van de intentieovereenkomst is met Rijnstate het ontwerpteam van start gegaan. In mei en juni zijn bijeenkomsten georganiseerd voor de bewoners en ondernemers van gemeente Overbetuwe en op 28 oktober was een eerste bijeenkomst voor de stakeholders van Rijnstate.

De massastudie, het ontwerp voor de openbare ruimte, onderzoeken betreffende het voorontwerpbestemmingsplan en het voorontwerpbestemmingsplan zijn in 2019 afgerond.

Ander deelprojecten Stationsplein West/Spoorlaan West betreft de ontwikkeling van 33 appartementen verdeeld over 2 de bouwblokken, waarvan 14 sociale huurwoningen ten behoeve van Vivare. Het gewijzigde programma is getoetst door de prioriteringscommissie. In het najaar van 2019 zijn voorbereidingen getroffen voor een intentieovereenkomst met de bouwpartner van Vivare.

Voor zowel Het Klooster als De Woongaard zijn deze als voorkeurslocatie aangewezen in het raadsvoorstel en -besluit van 1 oktober betreffende nieuwbouw van het multifunctioneel sportcomplex.

Met de reconstructie van de Nieuwe Aamsestraat heeft de raad op 3 september ingestemd met het beschikbaar stellen van een budget van € 664.000 (excl btw) voor een vrijliggend fietspad Nieuwe Aamsestraat-Regenboog. Het voorlopig ontwerp is gepresenteerd aan bewoners en geïnteresseerden op 25 september 2019. In het najaar van 2019 heeft de uitwerking van het definitief ontwerp plaatsgevonden. Ten behoeve van de uitvoering van het speerpunt Elst centraal zal de ontwikkeling worden geactualiseerd en hieraan gekoppeld ook de grondexploitatie in beeld worden gebracht.

33. Verbeteren Infrastructuur Elst Noord

Beide bestemmingsplannen zijn vastgesteld en de aanbestedingen voor onderdoorgang, viaduct en flankerende infra zijn afgerond. Onderdoorgang Rijksweg-Noord: Het architectonisch ontwerp is afgerond en de CRK was hier enthousiast over. Viaduct 1e Weteringsewal: De bovenleiding is verlaagd. De toeritten zijn bijna geheel gerealiseerd. Flankerende infra: De nieuwe schoolroute is conform planning gerealiseerd en in gebruik genomen. De nieuwe verbindingsweg voor het Heuveltje (voormalige parallelweg) is gerealiseerd en in gebruik genomen.

34. Stationsomgeving Zetten-Andelst

In 2019 is een concept projectopdracht opgesteld en is de subsidieaanvraag voor de provincie voorbereid.

Wat heeft het programma Verkeer, vervoer en waterstaat gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
2.1 Verkeer en vervoer.			
Lasten	4.692	5.102	-410
Baten	-26	-2.445	2.419
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer.	4.666	2.657	2.009
2.2 Parkeren.			
Lasten	196	168	29
Totaal 2.2 Parkeren.	196	168	29
2.5 Openbaar vervoer.			
Lasten	242	179	63
Baten	0	-56	56
Totaal 2.5 Openbaar vervoer.	242	122	120
Gerealiseerd resultaat	5.104	2.947	2.157

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

2.1 Verkeer en vervoer	Voordelen	Nadelen	I/S
- De kosten voor de bovenwijkse complexe Spoorzone en Afslag 38 overstegen de raming. De overschrijdingen (€ 979.000 voor de Spoorzone en € 22.000 voor Afslag 38) worden gedekt uit de specifieke bestemmingsreserves voor deze complexen. Daar staat tegenover dat een deel van de ontvangen SPODO-subsidie niet ingezet hoefde te worden voor de Spoorzone. Dit voordeel (€ 2.360.000) is toegevoegd aan de bestemmingsreserve. De verrekningen met deze reserves zijn verantwoord op het taakveld "mutaties reserves".	2.360	1.001	I
- De projecten spoor kruisingen Elst Noord, reconstructie Bloemenbuurt Heteren en Kastanjelaan Heteren, zijn nog niet volledig uitgevoerd. De kapitaallasten van deze projecten schuiven dus door naar 2020.	230		I
- In 2019 is een aantal eenmalige projecten gestart, maar nog niet afgerond. Dit leidt tot een voordeel op dit taakveld. Deze projecten worden gedekt uit de Algemene Reserve. De lagere mutaties in deze reserve zijn verantwoord op het taakveld "mutaties reserves". Het gaat om de volgende projecten: - voorbereidingskrediet fietspad Aamsestraat € 81.000 - verwijderen masten straatverlichting € 113.000 - opstellen nieuwe IBOR € 64.000 - voorbereidingskrediet stationsomgeving Zetten-Andelst € 50.000	308		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	112		I
Totaal	3.010	1.001	
2.5 Openbaar vervoer	Voordelen	Nadelen	I/S
- Afgelopen jaar is gestart met het uitvoeren van een studie naar welke acties moeten worden ondernomen om mobiliteit op maat te organiseren voor alle inwoners in Overbetuwe. (Zie ook speerpunt 12). De afronding hiervan loopt door in 2020. Dit leidt tot een voordeel van € 60.000. Op het taakveld "mutaties reserves" is de lagere onttrekking aan de Algemene Reserve verantwoord.	60		I
- In 2019 is gestart met het project fietsverbinding langs de Linge en dit project loopt door in 2020. (Zie ook speerpunt 13). Het voordeel dat hierdoor ontstaat bedraagt €49.000. Aangezien deze kosten gedekt worden uit de Algemene Reserve wordt er op het taakveld "mutaties reserves" een lagere onttrekking aan deze reserve verantwoord.	49		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	11		I
Totaal	120	0	

PROGRAMMA 3 ECONOMISCHE ZAKEN

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

15. Economisch Uitvoeringsprogramma

In 2019 is het Economisch Uitvoeringsprogramma 2019-2022 opgesteld samen met het Overbetuwe bedrijfsleven. De input van ondernemers, het coalitieprogramma 2018-2022 en de strategische keuzes in de Omgevingsvisie 2040 betreffende de werklocaties (bedrijventerreinen en winkelgebieden) zijn leidend voor dit programma. In het Economisch Uitvoeringsprogramma zijn drie speerpunten uitgewerkt in concrete acties. De speerpunten zijn:

- ondernemersvriendelijke gemeente;
- samenwerking;
- sterke en vitale werklocaties.

Daarnaast zijn de volgende nieuwe projecten uitgevoerd:

- Onderzoek kwaliteit werklocaties (toekomstbestendige bedrijventerreinen): In november zijn de tussentijdse resultaten gedeeld met de raad via een informatiebijeenkomst. Het definitieve rapport wordt in het tweede kwartaal van 2020 opgeleverd.
- Onderzoek behoeften startende ondernemers: Het onderzoek is uitgevoerd door een afstudeerstudent van de Hogeschool Arnhem Nijmegen. Het onderzoek wordt in kwartaal 1 van 2020 afgerond.

Wat heeft het programma Economische zaken gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
3.1 Economische ontwikkeling.			
Lasten	392	362	30
Baten	0	-3	3
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling.	392	359	33
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur.			
Lasten	336	582	-246
Baten	-591	-577	-14
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur.	-255	5	-260
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			
Lasten	40	40	0
Baten	-37	-33	-4
Totaal 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3	7	-4
Gerealiseerd resultaat	140	372	-231

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij het actualiseren van de exploitatieopzet per 1 januari 2020 van het bedrijvencomplex De Merm Oost in Elst is de looptijd verlengd van 31-12-2022 naar 31-12-2025. Daarmee wordt het te verwachte eindresultaat negatiever. Dit vereiste een aanvullende storting in de voorziening verliesgevende complexen.		274	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	14		I
Totaal	14	274	

Een uitgebreidere toelichting op het resultaat van de bedrijventerreinen complexen is te vinden in de Paragraaf Grondbeleid.

Verbonden partijen

Ondernemerscentrum De Schalm BV draagt bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma.

Beleidsindicatoren

Indicator	2016	2017	2018	2019	NL (meest actuele)	Bron
Banen: aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	654,7	661,4	714	-	774	CBS Bev / LISA - bewerking ABF Research
Vestigingen: aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	142,7	144,6	148,6	-	145,9	LISA
% Functiemenging	51	50,8	52,5	-	52,8	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research

PROGRAMMA 4 ONDERWIJS

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

16. Strategisch Meerjarig Huisvestingsplan 2020

. Samen met de schoolbesturen (en voorschoolse voorzieningen) investeren wij in kwalitatieve, functionele en eigentijdse scholen, die de diverse onderwijskundige en maatschappelijke vraagstukken aankunnen, zoals o.a. de ontwikkeling van integrale kindcentra. Hiervoor stellen wij een strategisch meerjarenplan huisvesting onderwijs (SHP) op.

In 2019 heeft een Quickscan van de schoolgebouwen plaatsgevonden door een externe partij. De gemeenteraad is in juni 2019 bijgepraat over de voortgang van het project, waarbij de concept-beleidsuitgangspunten voor het SHP uitvoerig zijn besproken. De opmerkingen hebben wij meegenomen in de bouwstenennotitie SHP, die op 3 december 2019 door uw raad is vastgesteld. Deze bouwstenennotitie SHP geldt als beleidskader voor het nader uit te werken SHP in het jaar 2020.

In de Kadernota 2019-2022 is een bedrag van € 40.000 opgenomen voor de inhuur van externe deskundigheid voor de opzet, begeleiding en de uitvoering van het SHP. Dit bedrag is in 2019 m.n. ingezet voor het laten opstellen van Quickscans van de bestaande schoolgebouwen en het laten opstellen van een actuele leerlingenprognose. Er is hierdoor op een uniforme wijze inzicht gekregen in de kwantitatieve en kwalitatieve situatie van de schoolgebouwen. De Quickscans en leerlingenprognoses gebruiken wij als input voor het op te stellen SHP.

17. Doorlopende leerlijn

. In de praktijk werken we met partners aan de doorlopende leerlijn, binnen de bestaande netwerken zoals KOO (bestuurlijk kinderopvang overleg), DOO (directeurenoverleg P.O.), LEA (lokaal educatieve agenda), binnen de netwerkbijeenkomsten jeugd en in de samenwerking met de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs. Met deze intensieve samenwerking zorgen we ervoor dat leerlingen een soepele overgang ervaren van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs.

37. Huisvesting OBC

. In 2019 hebben we fases van het voorontwerp en ontwerpbestemmingsplan doorlopen. Het bestemmingsplan is inmiddels door de raad vastgesteld. Het voorlopige ontwerp van het openbare gebied heeft een positieve beoordeling gehad van de klankbordgroep. Dit voorlopige ontwerp is verder uitgewerkt naar een definitief ontwerp van het openbare gebied. Daarnaast heeft het OBC een voorlopige ontwerp van de school gemaakt en hebben zij de aanbesteding voor de bouw van de school doorlopen en heeft aanbesteding plaatsgevonden. Bij de begroting voor 2020 zijn voldoende middelen beschikbaar gesteld om het gebouw en de openbare ruimte te realiseren.

Wat heeft het programma Onderwijs gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
4.1 Openbaar basisonderwijs.			
Lasten	8	8	0
Totaal 4.1 Openbaar basisonderwijs.	8	8	0
4.2 Onderwijshuisvesting.			
Lasten	3.253	3.226	27
Baten	-44	-33	-11
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting.	3.208	3.193	16
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken.			
Lasten	2.629	2.392	237
Baten	-331	-323	-8
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken.	2.298	2.069	229
Gerealiseerd resultaat	5.514	5.270	245

Toelichting op afwijking groter dan € 100.000.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Voordelen	Nadelen	I/S
- Meerlasten VVE zijn ten laste van de specifieke uitkering OAB gebracht, waardoor er regulier budget overblijft.	161		
- Afrekening subsidie peuterspeelopvang m.b.t. voorgaande jaren.	17		
- Lagere uitgaven onderwijs en arbeidsmarkt.	16		
- Per saldo een lagere doorbelasting vanuit de diverse gymlokalen.	14		
- Lagere uitgaven preventieve logopedie.	12		
- Lagere uitgaven preventieve logopedie.	9		
Saldo diverse overige voor- en nadelen.			
Totaal	229		

Beleidsindicatoren

Indicator	2016	2017	2018	2019	NL (meest actuele)	Bron
% Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	1,3	1,3	1,8	-		1,9 DUO/Ingrado
Absoluut verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	1,46	0	0,8	-		1,9 DUO/Ingrado
Relatief verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	16,26	15,78	17	-		23 DUO/Ingrado

PROGRAMMA 5 CULTUUR, SPORT EN RECREATIE

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

18. Sportnota

Op sportpark De Pas is de eerste fase gerealiseerd. Multicourt en kunstgrasveld Spero zijn klaar. Van fase 2 is de voorbereiding gestart. Het onderzoek naar meer vitale sportparken is uitgevoerd en zal begin 2020 aan de raad aangeboden worden. De kunstgras korfbalvelden in Zetten zijn aanbesteed. Met Excelsior Zetten zijn afspraken gemaakt over extra veldcapaciteit en de voorbereiding op de uitvoering daarvan is gestart. In 2019 is gestart met het sluiten van een lokaal sportakkoord. Hierin maken sport- en beweegaanbieders, onderwijsinstellingen, zorgaanbieders, maatschappelijke organisaties, gemeente en ondernemers afspraken over ambities en acties om meer mensen te laten genieten van sporten en bewegen. Dit sportakkoord zal de aanloop naar de sportnota zijn.

19. Uitvoering nota Kunst, cultuur en Erfgoed

Ter uitvoering van de Cultuurnota Schatten van Waarde 2017-2020 is in 2019 een cultuurcoach aangesteld. Het Kunstmenu voor het basisonderwijs is doorontwikkeld naar een Cultuurmenu. Hiermee maken we het lokale en regionale aanbod aan kunst- en cultuuractiviteiten toegankelijker voor het basisonderwijs. In 2019 werkten we naar een Convenant Cultuureducatie, waarvan het deelconvenant 'Meer Muziek in de Klas' onderdeel uitmaakt. In 2020 zullen we dit convenant ondertekenen. Het convenant wordt gesloten met gemeente, scholen, welzijnsorganisatie en culturele instellingen. Met deze partners werken we samen om cultuureducatie en muziekonderwijs beter te verankeren in het onderwijs. Er is een start gemaakt met een publieksproject om de geschiedenis van de Romeinen in onze gemeente beter zichtbaar te maken. Het nominatiedossier Romeinse Limes Nederland, waarin de Romeinse tempel van Elst is opgenomen, is door minister Van Engelshoven aan Unesco aangeboden. Naar verwachting beoordeelt Unesco deze nominatie in 2020.

20. Nota toerisme en recreatie

Inhoud Gelderland Herdenkt heeft gezorgd voor meer aandacht voor de strijd in de periode september 1944 – mei 1945 in Gelderland waaronder het Betuwe oorlogsverhaal. Overbetuwe heeft hiervan geprofiteerd met veel bezoekers bij grote evenementen als de Poolse Oversteek in Driel en The Island bij Schoonderlogt. Tijd Gelderland Herdenkt loopt nog tot en met mei 2020. Een groot gedeelte van alle, vanuit Overbetuwe, aangedragen lokale projecten zijn gerealiseerd. Vanwege extra kosten bij de realisatie van enkele projecten waaronder de Poolse oversteek is er sprake van een kleine overschrijding op de kostenplaatsen Gelderland Herdenkt / Airborne Region en Gelderland Herdenkt / Rivierengebied. Op de kostenplaats Gelderland Herdenkt / provincie Gelderland is er een grotere overschrijding. De gemeente Overbetuwe heeft van de provincie nog niet alle toegekende subsidie voor Rivierengebied ontvangen maar wel al uitgaven gedaan. In maart 2020 zal weer een deel van de benodigde subsidie door de provincie worden uitgekeerd. Na afloop van het project wordt de subsidie definitief vastgesteld en zal het resterende subsidiebedrag worden uitbetaald.

21. Wanmolen

In 2019 zijn met meer dan veertig organisaties in Zetten gesprekken gevoerd over de rol en taak die zij voor zichzelf zien in een nieuwe Wanmolen. Clustering van onderwijsvoorzieningen en uitbreiding

van de zorgfunctie zijn de meest opvallende resultaten daarvan. Hierop is pas op de plaats gemaakt om te kunnen onderzoeken of en hoe deze functies een plek kunnen krijgen op het perceel. Rekening houdend met de wens vanuit het dorp om De Wanmolen en het Schweitzerpark meer te verbinden met het centrum. Wij zijn hierover in gesprek gebleven met sportverenigingen van De Wanmolen en Zicht op Zetten. Binnenkort komt het voorstel aan de raad betreffende deze accommodatie.

25. MFC Valburg

.
In 2019 hebben we de voorbereidingen voor de start bouw getroffen. De aanbestedingsprocedure voor de bouw van het MFC leverde in eerste instantie geen geldige inschrijvingen op. Een tweede procedure heeft dit gerepareerd maar daarmee is wel vertraging ontstaan. De verwachte start van de bouw ligt nu in het eerste kwartaal van 2020. Wel zijn alle benodigde exploitatieovereenkomsten gereed en is de samenwerking met de Stichting MFC Valburg geïntensiveerd. Dit heeft het afgelopen jaar tot een prettige en constructieve samenwerking geleid. Het beschikbare budget is naar aanleiding van de aanbesteding opnieuw gespiegeld aan de ambities. Daaruit bleek een tekort. Echter wordt er nog een subsidie verwacht (Steengoed Benutten) waarmee het tekort naar verwachting gedekt kan worden. In 2020 wordt voor dit project ook de samenhang gezocht met de herinrichting van het Molenhoekplein.

26. MFC Herveld

.
In 2019 is het ontwerptraject van het MFC met sportvoorziening volledig afgerond. Vanzelfsprekend worden beide gebouwen goed geïsoleerd en met een warmtepomp verwarmd. Daardoor kan de gasaansluiting achterwege blijven. De benodigde procedures zijn allen afgerond. Aansluitend is, na gehouden aanbesteding, aan de aannemer opdracht verstrekt. De bouw zal begin 2020 starten. Na verwachting worden de bouwwerkzaamheden in het vierde kwartaal van 2020 afgerond. Na afloop van deze bouwwerkzaamheden wordt het openbare terrein ingericht. Het is de verwachting dat het project binnen het beschikbare budget wordt uitgevoerd. De Hoendrik is verantwoordelijk voor haar deel van de begroting. Dorpshuis De Hoendrik is opdrachtgever voor de bouw van het dorps huis, voor de sportvoorziening en aanpassingen aan de openbare ruimte is het college van B&W opdrachtgever. De projectleider van de gemeente coördineert het totale project en schakelt daarbij verschillende vakdisciplines van de gemeente in. Daarnaast biedt de projectleider ondersteuning aan De Hoendrik in de vorm van directievoerder.

27. MFC Randwijk

.
In maart 2019 is gestart met de bouw van het MFA Randwijk. De directievoering is in handen van Stichting De Haar. De projectleider van de gemeente biedt ondersteuning bij het bouwproces en schakelt waar nodig de verschillende vakdisciplines vanuit de gemeente in. De bouw vordert gestaag. De verwachte oplevering is gepland medio mei 2020. De financiële verantwoording over de bestede middelen door Stichting De Haar is in de maak. Hieruit blijkt of de uitgaven binnen het vastgestelde budget blijven. Stichting De Haar heeft ingezet op een duurzaam gebouw. Het gebouw wordt gasloos en wordt verwarmd met een lucht-water warmtepomp. Verder wordt het gebouw goed geïsoleerd en voorzien van PV-panelen en LED verlichting.

31. Nieuwbouw Multifunctioneel Sportcentrum te Elst

.
De visie op zwembaden omvat het behoefteonderzoek en locatieonderzoek ten behoeve van de nieuwbouw van een zwembad en sportaccommodatie ter vervanging van de Helster. De Helster is een goed onderhouden, maar gedateerd sportcomplex. In Zetten staat zwembad de Leygraaf dat eigendom van de gemeente is en sinds 1978 wordt verpacht. Bouwkundig is voor beide gebouwen vervangende nieuwbouw aan de orde. De onderzoeksfase is in 2019 afgerond met een positief besluit op 1 oktober op het raadsvoorstel (19rv000075) en raadsbesluit (19rb000086). De resultaten van het

behoefte- en haalbaarheidsonderzoek, het capaciteitsonderzoek binnensport Elst, de quick scan in Zetten, de quick scan Locatieonderzoek en de memo 'Samenhang en samenvatting 3 onderzoekslijnen', zijn met u besproken op de voorbereidende raad van 17 september 2019.

Hiermee wordt/worden:

- Ten aanzien van De Helster de initiatief-/onderzoeksfase afgesloten en de definitiefase kan worden gestart met het uitwerken van het Programma van Eisen voor nieuwbouw van een multifunctioneel sportcentrum;
- Ten aanzien van Zetten in samenwerking met de gemeente Neder-Betuwe en de Drie Essen drie scenario's uitgewerkt;
- Ten aanzien van de binnensport in 2020 gestart met de planvorming van de Kruisakkers;
- Alternatieven voor de zaalhockey uitgewerkt.

Op 2 juli 2019 heeft u de Kadernota 2020 vastgesteld met daarin opgenomen een investeringsbedrag voor 2022 van € 22.000.000 en een daaruit voortvloeiende structurele lastenverhoging van € 550.000 vanaf 2023.

32. Actualisering Kwaliteitsplan Beheerplan Openbare Ruimte

Voor de start van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte is een projectopdracht vastgesteld. Op 29 oktober 2019 heeft een informatiebijeenkomst met de raad plaatsgevonden en een schouw ten behoeve van de nulmeting. Daarna is een uitvraag naar de markt gedaan om het plan op te stellen. De opdracht is gegund aan PLAN Terra BV te Leusden. De kosten van de opstelling vallen binnen het beschikbare budget van € 75.000,-. De raad zal verder betrokken bij het opstellen van het plan.

35. Landschapspark Park Lingezen

Het realiseren van de basisuitrusting is nagenoeg afgerond, alleen de spoorbrug Notenlaan (De Hoge Noot) is nog in uitvoering. De grondoverdracht van Provincie naar de Parkorganisatie heeft in 2019 plaatsgevonden, de overdracht van de gronden van de Parkorganisatie naar de grondgebiedgemeenten Overbetuwe en Lingewaard zal begin 2020 plaatsvinden. Er is een opzet gemaakt voor het inrichten van een nieuwe beheerorganisatie en de voorbereiding voor het aanpassen van de huidige Gemeenschappelijke Regeling is in werking gezet. In 2020 zal de aangepaste Gemeenschappelijke Regeling ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd en de nieuwe beheerorganisatie in werking treden. De afronding van de subsidie van de Provincie aan de Parkorganisatie is niet afgerond in 2019, waardoor de benodigde financiën voor het realiseren van missing links en knelpunten nog niet beschikbaar zijn. Na afronding van de subsidie begin 2020 kan er een start worden gemaakt met het uitvoeren van missing links en knelpunten.

36. Landschapspark De Danenberg

In 2019 hebben gesprekken met een ontwikkelaar plaatsgevonden over de overeenkomsten voor aankoop van het middengebied en de ontwikkeling van de twee flanken. Tevens heeft de gemeenteraad krediet beschikbaar gesteld voor de aankoop van het middengebied.

41. Visie op bibliotheek

De bibliotheek heeft haar strategisch beleid voor de komende jaren opgesteld. Op basis van dat beleid en onze bibliotheekvisie in Overbetuwe is de uitvoeringsagenda bibliotheekwerk 2020-2024 opgesteld. Deze is in november 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. In de Kadernota is aanvullend budget gereserveerd om vanuit een gezonde financiële exploitatie de dienstverlening en spreiding van bibliotheekwerk in Overbetuwe in lijn te brengen met omliggende gemeenten. In de regio werken wij aan een eenduidige financiering en (financiële en maatschappelijke) verantwoording.

Wat heeft het programma Cultuur, sport en recreatie gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
5.1 Sportbeleid en activering.			
Lasten	604	562	42
Baten	0	0	0
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering.	604	562	42
5.2 Sportaccommodaties.			
Lasten	2.588	2.312	276
Baten	-1.108	-1.109	2
Totaal 5.2 Sportaccommodaties.	1.480	1.203	278
5.3 Cultuurpresent.-productie en partic			
Lasten	891	674	216
Baten	-386	-295	-91
Totaal 5.3 Cultuurpresent.-productie en partic	505	379	126
5.5 Cultureel erfgoed.			
Lasten	63	114	-50
Baten	0	-18	18
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed.	63	95	-32
5.6 Media.			
Lasten	783	797	-14
Baten	-24	-23	-1
Totaal 5.6 Media.	759	775	-16
5.7 Openb. groen & (openlucht) recreatie			
Lasten	3.966	4.049	-83
Baten	-162	-173	11
Totaal 5.7 Openb. groen & (openlucht) recreatie	3.804	3.877	-73
Gerealiseerd resultaat	7.215	6.890	325

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

5.2 Sportaccommodaties	Voordelen	Nadelen	I/S
De uitvoering van een aantal projecten is vertraagd. Dit leidt tot een verschuiving van kapitaal- en overige exploitatielasten naar 2020. Het voordeel is als volgt opgebouwd: - Nieuwe sporthal OBC € 30.000 - MFC Herveld (zie ook nadere toelichting bij speerpunt 25 en 26) € 133.000 - Diverse kleinere investeringsprojecten (bijvoorbeeld vitaal sportpark De Pas) € 28.000	191		I
Hogere inkomsten (huur, entreegelden en zwemlessen) zwembad De Helster en lagere exploitatielasten en wat hogere huurinkomsten diverse sportaccommodaties.	58		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	29		I
Totaal	278		

5.3 Cultuurpresentatie, -productie en participatie	Voordelen	Nadelen	I/S
De nieuwe publiekshal is nog niet gereed waardoor het in 2019 beschikbaar gestelde eenmalige budget voor beeldende kunst nog niet is besteed. Dit budget wordt gedekt uit de Algemene Reserve, dus het voordeel op dit taakveld wordt gecompenseerd door een lagere onttrekking aan de reserves op het taakveld "mutatie reserves"	91		I
Het eenmalig extra beschikbaar gestelde budget voor realisatie van de notitie "schatten waarde" is niet besteed aangezien er onvoldoende capaciteit was om de projecten uit te voeren. Ook dit voordeel wordt op het taakveld "mutatie reserves" gecompenseerd.	45		I
		10	I

Saldo diverse overige voor- en nadelen			
Totaal	136	10	

Verbonden partijen

Park Lingezegen en het Recreatieschap Overbetuwe dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma.

Beleidsindicatoren

Indicator	2016	2017	2018	2019	NL (meest actuele)	Bron
% Niet-sporters	47,2	-	-	-	48,7	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

PROGRAMMA 6 SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

03. Passende inrichting sociaal domein (Overbetuwe samen)

Mensen zó ondersteunen, dat ze zelf de regie over hun leven kunnen voeren en hun mogelijkheden en die van hun netwerk benutten. Dát is en blijft de ambitie van Overbetuwe SAMEN. In 2019 is met partners gewerkt aan de gewenste transformatie en de voorbereiding van het vormen van een coöperatie. Echter, naar aanleiding van het voornemen van de Minister om het jeugdstelsel te hervormen, heeft het college in november 2019 besloten om de vorming van een coöperatie in Overbetuwe stil te zetten. Wat blijft is de gezamenlijke ambitie om het voorliggende veld verder te versterken. We blijven samen werken aan de ingezette beweging om het sociaal domein te transformeren en een stevige veranderslag in te zetten. Het samen bouwen aan een integraal werkend Sociaal Team Overbetuwe en een sterk netwerk van betrokken partners, zetten wij onverminderd voort. Samenwerking blijft de basis om onze doelen te bereiken. We willen met de partners de ingezette beweging verder aanjagen en borgen, zodat we een integraal aanbod van ondersteuning bieden, zonder schotten. Eind 2019, bij de bespreking van het rekenkamer-rapport inzake de sociale kernteams en de toegang, is de raad toegezegd om voor de zomer van 2020 te komen met een uitvoeringsnota; dit is tevens het antwoord op een aantal moties. In de nota werken we alle stappen concreet uit. Samen met partners zodat het plan breed gedragen wordt.

04. Passende voorzieningen Sociaal Domein

Het versterken van passende voorzieningen is onderdeel van Overbetuwe SAMEN. Doel van dit speerpunt is het bevorderen van de zelfredzaamheid van onze inwoners door passende voorzieningen in te zetten. Ofwel voorzieningen die optimaal aansluiten bij de ondersteuningsbehoefte van de inwoner. Bij voorkeur worden deze voorzieningen passend in het 'dagelijkse leven', zo dichtbij en laagdrempelig mogelijk ingezet. Voor onze gehele inzet op het Sociaal Domein geldt dat deze dichtbij, bereikbaar, kwalitatief goed en betaalbaar moet worden georganiseerd. Voor een belangrijk deel geven maatschappelijke partners hieraan uitvoering, in opdracht van de gemeente. Hierbij geven we onze partners meer ruimte om zelf invulling te geven aan passende voorzieningen zodanig dat deze bijdragen aan onze doelen. Denk aan het maatschappelijk werk, opbouwwerk, welzijn, opvoedondersteuning e.d. In 2019 zijn verder stappen gezet om meer aandacht te hebben voor eenzaamheid, dementie, mantelzorg en vrijwilligers. De inzet van schoolmaatschappelijk werk is geïntensiveerd en we hebben verschillende preventieve voorzieningen opgestart gericht op het jonge kind. Verder zijn de voorbereidingen getroffen voor het vormen van een integraal Sociaal team Overbetuwe. Tot slot is veel aandacht gegaan naar de transformatie van maatwerkvoorzieningen, middels de voorbereiding van een nieuwe regionale aanbesteding via de MGR; de nieuwe contracten gaan medio 2020 in.

05. Participatie

In Q4 is gestart met de verdeling van de kandidaten over de doelgroepen: Zorg, groei en werk. Bestaande instrumenten zijn gekoppeld aan de doelgroepen om zo focus aan te brengen in de ontwikkelpunten van de kandidaat. Bestaande instrumenten zijn aangevuld en uitgebreid. Lokale bedrijven hebben een prominenter rol in de ontwikkeling van de kandidaten. Samen met de regio, lokale bedrijven en het WSP is er gekeken wat nog nodig is om mensen aan het werk te helpen. In Q4

is het productenboek voor klantmanagers opgeleverd. Afgelopen periode is geïnventariseerd welke screeningsinstrumenten mogelijkheden bieden voor de gemeente in combinatie met de ontwikkelingen binnen de regio. We zoeken hierin dan ook aansluiting bij de regionale ontwikkelingen waaronder de doelen uit de strategische arbeidsmarkt agenda. De gemiddelde doorlooptijd voor een aanvraag bijstand is het afgelopen jaar verkort. Een jaar geleden was de gemiddelde doorlooptijd 16 dagen, vanaf 06-2019 is deze verlaagd naar gemiddeld 13 dagen.

06. Armoedebelief

In de Meedoenregeling is het alternatief voor de Gelrepasregeling gevonden. In 2019 hebben we de organisatie Met Gezond Boerenverstand opdracht gegeven om een website te bouwen. Via deze website kunnen inwoners die voldoen aan het Wettelijk sociaal minimuminkomen kiezen uit producten en diensten van lokale organisaties.

Met woningstichtingen uit Heteren, Valburg en met woningstichting Vivare zijn afspraken gemaakt in het kader van vroegsignalering. Dit heeft geleid tot de ondertekening van het convenant "Actief Eropaf Overbetuwe" op 1 oktober 2019. Aan het convenant is de uitvoering van een gelijknamige pilot gekoppeld. Deze pilot loopt nog tot 1 oktober 2020.

De visievorming op het armoedebelief heeft plaatsgevonden en heeft geleid tot het Armoedebelief dat in april 2019 is vastgesteld. Het armoedebelief is tot stand gekomen met diverse ketenpartners. De ketenpartners zijn in een vroegtijdig stadium via de Klankbordgroep Armoede geraadpleegd en hebben de totstandkoming van het beleid positief beïnvloed.

De visievorming leidt in het 2^e kwartaal 2020 tot een uitvoeringsplan Integraal Armoedebelief. Hierin krijgen de acties en uitvoeringsinstrumenten een plek.

Wat heeft het programma Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie.			
Lasten	6.359	5.547	812
Baten	-785	-563	-221
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie.	5.575	4.984	591
6.2 Wijkteams.			
Lasten	726	670	56
Totaal 6.2 Wijkteams.	726	670	56
6.3 Inkomensregelingen.			
Lasten	11.877	11.734	143
Baten	-8.895	-9.552	657
Totaal 6.3 Inkomensregelingen.	2.982	2.182	800
6.4 Begeleide participatie.			
Lasten	4.109	4.209	-101
Totaal 6.4 Begeleide participatie.	4.109	4.209	-101
6.5 Arbeidsparticipatie.			
Lasten	1.009	986	23
Baten	0	0	0
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie.	1.009	986	23
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO).			
Lasten	2.370	2.387	-16
Baten	0	-3	3
Totaal 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO).	2.370	2.384	-14
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+.			
Lasten	5.340	6.101	-761
Baten	-368	-478	110
Totaal 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+.	4.972	5.623	-651
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-.			
Lasten	14.605	17.052	-2.447
Totaal 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-.	14.605	17.052	-2.447
6.82 Geëscaleerde zorg 18-.			
Lasten	752	839	-87
Totaal 6.82 Geëscaleerde zorg 18-.	752	839	-87
Gerealiseerd resultaat	37.100	38.928	-1.828

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie.	Voordelen	Nadelen	I/S
De realisatie van onderstaande projecten liep vertraging op, waardoor de kapitaal- en exploitatielasten doorschuiven naar 2020.	109		I
- MFC Valburg (zie de toelichting in programma 5 bij het speerpunt 25) € 32.000			I
- MFC Herveld Zie ook de nadere toelichting in Programma 5 bij speerpunt 26. € 77.000	203		I
Als gevolg van het realistisch ramen zijn diverse budgetten binnen het Sociaal Domein bijgesteld op basis van de werkelijke realisatiecijfers van 2018. Een aantal kosten nu niet meer verantwoord op dit taakveld maar zijn overgebracht naar de taakvelden 6.71, 6.72 en 6.82.	198		I
Aangezien een aantal eenmalige budgetten nog niet volledig is afgerond in 2019 ontstaat er een voordeel op dit taakveld van € 198.000. Deze budgetten dekken we uit de algemene reserve. Daardoor valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves". Het gaat om de volgende budgetten:			
- Preventie jeugdhulp, investeren in een doorlopende zorglijn voor de risicogroep van 18-/18+ jongeren € 26.000			
- Visie op vastgoed, een aantal pijlers moeten hiervoor nog worden uitgewerkt € 50.000			
- Sociale dorpsprofielen, naar verwachting zijn deze profielen in 2021 voor alle kernen gereed. € 80.000			
-Onderzoek kerngericht werken € 42.000	81		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen			

Totaal	591		
--------	-----	--	--

6.3 Inkomensregelingen.	Voordelen	Nadelen	I/S
- Afrekeningen BBZ voorgaande jaren	135		I
- Voorschot BBZ	112		I
- De uitgaven voor de uitvoering van de Participatiewet zijn lager dan begroot. Dit komt met name doordat er zich minder mensen voor een IOAW-uitkering hebben gemeld.	278		I
- Armoedebestrijding kinderen. Dit bedrag voor in volgende jaren besteed.	197		I
- Niet geraamde vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren SoZa door hoger percentage inbaarheid van de BBZ-leningen	64		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	14		I
Totaal	800		I
6.4 Begeleide participatie.	Voordelen	Nadelen	I/S
- Hogere bijdrage MGR WsW op basis van bijgestelde begroting MGR		96	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen.		5	I
Totaal		101	

In 2019 zijn we gestart met een verbeterplan monitoring en (financiële) verantwoording sociaal domein. Dit heeft onder andere geleid tot het verder ontwikkelen van de monitor sociaal domein en het werken aan een realistische begroting. Ook de financiële systemen worden ingericht om de gewenste informatie te kunnen leveren. Als onderdeel van dit plan wordt ook gewerkt aan de verbetering bij de administratie: de achterstanden zijn weggewerkt en het berichtenverkeer is geïmplementeerd. Ook is een verplichtingenadministratie ingericht. We hebben een vervolgproject opgestart gericht op adequate financiën en administratie sociaal domein, zowel voor de korte als lange termijn. Dit doen we in samenwerking met de zorgaanbieders. Het resultaat moet zijn betrouwbare managementinformatie zodat we goed zicht hebben op onze financiële situatie en indien nodig tijdig kunnen bijsturen.

Op basis van de huidige boekingen zien we meerlasten bij met name de inzet van voorzieningen voor jeugd en Wmo.

Wmo - 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) en 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+.	Voordelen	Nadelen	I/S
De lasten voor Wmo zijn € 665.000 hoger dan begroot. Bij de inzet van Huishoudelijke ondersteuning zien we een stijging van de inzet. Dat komt door het verlaten van de inkomensafhankelijke bijdrage waarvoor het abonnementstarief in de plaats is gekomen. Hierdoor is deze zorg voor met name inwoners met een inkomen boven het modaal inkomen bereikbaar geworden. We stimuleren dat mensen langer thuis blijven wonen. Dit zorgt ervoor dat onze inwoners zo lang mogelijk in de vertrouwde omgeving kunnen blijven. Hierdoor neemt de vraag naar begeleiding toe, met een toename van de uitgaven als gevolg.		665	I
In deze jaarrekening zijn de overschrijdingen op het Sociaal Domein als incidenteel aangemerkt. De structurele effecten van het Sociaal Domein zijn verwerkt in de 1e Bestuursrapportage 2020.			
Totaal		665	

Jeugd - 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- en 6.82 Geëscaleerde zorg 18-.	Voordelen	Nadelen	I/S
We constateren dat er in 2019 sprake is van een forse toename van de uitgaven. De lasten zijn € 2.534.000 hoger dan begroot. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de ambulante hulp. Het aantal cliënten is niet gestegen, maar wel de kosten per cliënt. Dit betekent dat de hulp aan deze jongeren intensiever is geworden. Dit heeft meerdere oorzaken:		2.534	I
- We zien een toename van de zwaarte van de problematiek bij jongeren. - We zien een toename van crisis-, spoed- en zorgmeldingen t.o.v. reguliere meldingen. Hierbij hebben we ook te maken met wachtlijsten, wat het risico op crisis vergroot. - Het voorliggende aanbod is nog onvoldoende laagdrempelig beschikbaar waardoor we mogelijk te vaak doorverwijzen naar zwaardere zorg. - We zien een verschuiving van intramurale naar extramurale / ambulante hulpverlening, deze verschuiving is een landelijke en wenselijke ontwikkeling omdat intramurale zorg zeer kostbaar is. In de praktijk blijkt nu echter, dat ambulante zorg niet altijd goedkoper is, omdat, vanwege de zwaarte van de problematiek, er vaak meer ambulante zorg, en/of verschillende voorzieningen ingezet moeten worden. - Tot slot hebben we in Overbetuwe een zeer goed draaiend en proactief interventieteam. Dit maakt een goede verbinding mogelijk met Veilig thuis. Door snel te kunnen interveniëren op de (mogelijke) zorg en ondersteuningsvragen werken we de-escalerend. Deze interventies brengen kosten met zich mee.			
In deze jaarrekening zijn de overschrijdingen op het Sociaal Domein als incidenteel aangemerkt. De structurele effecten van het Sociaal Domein zijn verwerkt in de 1e Bestuursrapportage 2020.			
Totaal		2.534	

Verbonden partijen

De MGR Sociaal Domein regio centraal Gelderland, de Vervoersorganisatie Arnhem Nijmegen en de Werkvoorziening Midden Gelderland (Presikhaaf bedrijven) dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma.

Beleidsindicatoren

Indicator	2016	2017	2018	2019	NL (meest Bron actuele)
% Jongeren met delict voor de rechter	-	-	1	-	1 CBS Jeugd
% Kinderen in uitkeringsgezin	-	-	3	-	7 CBS Jeugd
% Werkloze jongeren	-	-	1	-	2 CBS Jeugd
% Netto arbeidsparticipatie	68,4	69,8	70,8	-	67,8 CBS - Arbeidsdeelname
Personen met een bijstandsuitkering: aantal per 10.000 inwoners	19,6	21	20,6	210,2	381,7 CBS - Participatiewet
Lopende re-integratievoorzieningen: aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	27	32,8	32,8	-	30,5 CBS - Participatiewet
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo: aantal per 10.000 inwoners	-	21	29	320	610 CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
Jongeren met jeugdhulp: % van alle jongeren tot 18 jaar	10,7	11,3	12,4	12,3	10 CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering: % van alle jongeren tot 18 jaar	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3 CBS Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming: % van alle jongeren tot 18 jaar	1	0,9	0,8	1	1,1 CBS Jeugd

PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

02. Routekaart duurzaamheid 2017-2020

De concept transitievisie Warmte is gereed. De vaststelling is in juni 2020 voorzien. Medio oktober was er een inloopavond voor inwoners over het RES, warmteplan en de diensten van de gemeente. De werkconferentie raad duurzaamheid (M44) is succesvol verlopen. De input van de 5 thema's is verwerkt in een verslag dat naar de griffie is verzonden en is input voor de actualisering van de routekaart en voor verschillende beleidsnota's die in ontwikkeling zijn. De discussienota over wenselijkheid van deelname in Publieke Private Samenwerking (PPS) projecten duurzame energie is besproken in een rondetafelgesprek (RTG). Er is een heroriëntatie gestart rond het project energiecoaches met Stichting Betuwe Energie (SBE) vanwege de uitblijvende vraag van inwoners. Dit richt zich onder andere op de samenwerking met Lingewaard en het betrekken van Loket Duurzaam Wonen dan wel een subsidie voor een duurzaamheidsadvies. Ook zijn wij gestart met het vormgeven en voorbereiden van het verhogen van de biodiversiteit door een integrale aanpak van plaag- en invasieve soorten (berenklauw, duizendknoop en eikenprocessierups) en natuurlijk bermbeheer. Vanuit de vastgestelde routekaart Duurzaamheid zijn diverse activiteiten en projecten benoemd die nog worden uitgevoerd.

Wat heeft het programma Volksgezondheid en milieu gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
7.1 Volksgezondheid.			
Lasten	1.426	1.360	66
Baten	0	0	0
Totaal 7.1 Volksgezondheid.	1.426	1.360	66
7.2 Riolering.			
Lasten	2.252	2.058	194
Baten	-3.196	-2.943	-254
Totaal 7.2 Riolering.	-944	-884	-60
7.3 Afval.			
Lasten	4.246	4.443	-197
Baten	-5.129	-5.095	-33
Totaal 7.3 Afval.	-883	-652	-230
7.4 Milieubeheer.			
Lasten	1.761	1.739	22
Baten	0	-22	22
Totaal 7.4 Milieubeheer.	1.761	1.717	44
7.5 Begraafplaatsen.			
Lasten	84	146	-61
Baten	-53	-57	4
Totaal 7.5 Begraafplaatsen.	31	88	-57
Gerealiseerd resultaat	1.391	1.629	-238

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

7.3 Afval	Voordelen	Nadelen	I/S
Hogere opbrengst afvalstoffenheffing door meer ingezamelde containers voor restafval	33		I
Kosten invoering milieupas		54	I
Extra kosten voor getroffen maatregelen in de milieustraat n.a.v. rapport ODRA		110	I
Extra kosten door meer ingezameld PMD en de lagere vergoeding hiervoor		99	I
Totaal	33	263	

Verbonden partijen

De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma.

Beleidsindicatoren

Indicator	2016	2017	2018	2019	NL (meest Bron actuele)
Omvang huishoudelijk restafval: kg per inwoner	130	90	92	-	172 CBS - Statistiek Huishoudelijk Afval
% Hernieuwbare elektriciteit	2,6	3,4	4,9	-	16,9 Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

PROGRAMMA 8 RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

01. Omgevingswet

. In 2019 is doorgewerkt aan de ontwikkeling van de vier kerninstrumenten van de Omgevingswet. De Omgevingsvisie is in oktober door u vastgesteld. Het proces voor de actualisatie van de bestemmingsplannen/beheersverordeningen voor vier kernen is opgestart. Dit wordt nog een bestemmingsplan maar gaat al wel ook andere ruimtelijke beleidsregels bevatten. De aanbestedingsprocedure voor de software voor het Digitale Stelsel Omgevingsloket (Omgevingsvergunning) is gestart. Eind 2019 is gestart met de eerste voorbereidingen op een meer programmatische invulling van de thema's mobiliteit en duurzaamheid.

09. Woonagenda

. In 2019 is in diverse projecten verder uitvoering gegeven aan de Woonagenda 2020. Ook de prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties gaven uitvoering aan het woonbeleid. Nieuwe prestatieafspraken voor 2020 zijn in december 2019 door alle betrokken partijen ondertekend en met een informatiememo met u gedeeld. De prestatieafspraken 2019 worden momenteel geëvalueerd. In oktober 2019 informeerden we de raad met een voortgangsrapportage over de voortgang van de Woonagenda. In deze voortgangsrapportage las u meer over de stand van zaken in diverse projecten. Op 19 november 2019 vond hierover ook een technische uitlegssessie plaats. Een nieuwe regionale huisvestingsverordening is in november 2019 door u vastgesteld. Per 1 januari 2020 is de nieuwe verordening voor regionale verdeling van sociale huurwoningen van kracht.

14. Knoop 38

. De Provincie Gelderland en de gemeente Overbetuwe werken samen aan de totstandkoming van de Railterminal Gelderland (RTG). In 2018 is tussen partijen een overeenkomst gesloten waarin afspraken zijn gemaakt over deze samenwerking en over (onder andere) bijdragen van de provincie aan de realisatie van Gebiedsmaatregelen en Afslag 38. Het project behelst de realisatie van de RTG met de ontsluitingsweg, de gebiedsmaatregelen en hangt nauw samen met Afslag 38. In 2019 is met de provincie gewerkt aan het inpassingsplan (IP) voor de RTG, de voorbereiding van de gebiedsmaatregelen, het ontwerp van de ontsluitingsweg en de gemeentelijke aankoopregeling. Met de raad en de omgeving is geregeld gesproken over het proces, er zijn nieuwsbrieven uitgegaan. Raad en college hebben een zienswijze ingediend tegen het IP. Het IP is inmiddels tgv de PAS-problematiek uit de procedure gehaald. Eind 2019 is met de provincie overleg gevoerd over het sluiten van een addendum bij de overeenkomst uit 2018. In het addendum is sprake van het scheiden van de rollen, waarbij de gemeente in staat wordt gesteld om zienswijzen en eventueel beroep in te dienen tegen (bijvoorbeeld) het inpassingsplan terwijl de provinciale toezeggingen aan de gemeente uit 2018 gestand worden gedaan. In 2020 vindt hierover besluitvorming plaats.

22. Dorpshart Heteren

. Hart van Heteren Centrumplan Heteren omvat de ontwikkeling en herontwikkeling van een aantal locaties in Heteren en de reconstructie van de Flessenstraat. In 2019 heeft de verdere uitwerking van een winkel- en voorzieningen aanbod plaatsgevonden in nauwe samenwerking met stichting Hart van

Heteren. Op 26 februari 2019 heeft u een raadsbesluit 19rb000001 goedgekeurd betreffende het bijstellen van de grondwaarde van de ontwikkellocatie Plein van Centrumplan Heteren met € 325.000 middels een aanvullende storting in de voorziening verliesgevende complexen. Dit was een belangrijke stap voorwaarts voor het Centrumplan Heteren. In de zomer van 2019 hebben de huurders van de nieuwe winkels en commerciële ruimten aan het nieuwe dorpsplein allen de huurovereenkomsten getekend. Zowel de winkels als de bovenliggende appartementen als de erachter gelegen woningen zijn door de ontwikkelaar verder uitgewerkt in een voorlopig ontwerp.

Eind 2019 is dit ter toetsing ingediend bij de welstandscommissie. Na de zomer van 2019 zijn de gesprekken opgestart met investeerders in samenwerking met Ontwikkelings- en Herstructureringsmaatschappij (OHG). Naast Hart van Heteren dienen nog 2 resterende plandelen uitgevoerd te worden namelijk locatie Kamperfoeliestraat en locatie Liefkenshoek. Ten behoeve van de herinrichting van de Flessestraat is 17 januari 2019 gestart met een co-creatie traject waarin bewoners, ondernemers, de Dorpsraad en de Oranjevereniging in participeren. In het najaar van 2019 heeft de uitwerking plaatsgevonden van het voorlopig ontwerp en heeft voorbereiding van de aanbesteding plaatsgevonden. Een voorstel voor een gecombineerde aanbesteding van de plannen van de Flessestraat en het Plein, hebben ertoe geleid dat de Kastanjelaan onderdeel is gaan uitmaken van Centrumplan Heteren. Een bijstelling van de grondwaarde met € 140.000 (collegebesluit) heeft geleid tot een extra tekort, waardoor een aanvullende storting in de verliesgevende complexen noodzakelijk was. Deze is verwerkt in de actualisatie van het grondcomplex Centrumplan Heteren. Zie paragraaf 'Grondbeleid'.

23. Dorpshart Oosterhout

In 2019 is, op basis van een burgerinitiatief, een ontwikkelingsrichting voor Hart van Oosterhout vastgesteld en opdracht gegeven voor de uitwerking in een integraal ontwikkelplan. Er is een principekeuze gemaakt voor de verplaatsing van het dorpshuis naar de kerk, de start van de voorbereiding voor nieuwbouw basisschool op een nieuwe locatie en herontwikkeling van de vrijkomende locaties waaronder de huidige locatie Dorpshuis en huidige locatie school Samsam. Wij leggen op dit moment de prioriteit bij de verplaatsing van het dorpshuis naar de kerk.

24. Dorpshart Driel

Begin 2019 is er een groep inwoners uit Driel bij elkaar gekomen om een visie te ontwikkelen en dit vast te gaan leggen in een dorpsagenda Driel. Deze groep inwoners gaf aan dit te willen doen onder leiding van een projectleider om hen hierin verder te ondersteunen om draagvlak te creëren, werkgroepen op te zetten en tot een concrete agenda te komen. De groep inwoners heeft samen het dorpsplatform Samen Driel opgericht en vanuit dit platform heeft de projectleider in de zomer van 2019 gesprekken gevoerd met stakeholders uit het dorp. Dit heeft een aantal belangrijke thema's, doelen en mogelijke projecten opgeleverd. Vanaf eind december is een online enquête geopend waar inwoners uit Driel konden reageren op de genoemde thema's, doelen en projecten. Ook kon men eigen projecten toevoegen. Dit proces zorgde voor draagvlak in het dorp. De benodigde middelen die beschikbaar zijn gesteld op basis van de begroting zijn nog steeds toereikend. Het proces van het creëren van draagvlak en het opleveren van projecten is iets uitgelopen omdat vanuit de organisatie gezocht is naar aansluiting bij het dorpsprofiel. Oplevering van de eindproducten wordt nu mei/juni 2020.

28. Land van Tap

In 2019 heeft er op het Land van Tap nader archeologisch onderzoek plaatsgevonden in de vorm van proefsleuven. Verder heeft er een creatieve verkenning naar eventuele centrumversterkende voorzieningen plaatsgevonden. Deze verkenning is uitgevoerd onder begeleiding van bureau Fresh Forward. Diverse stakeholders hebben hieraan meegedaan, zoals een vertegenwoordiging vanuit de

klankbordgroep, centrummanagement Elst, kunst & cultuur, zorg, jeugd, woningcorporatie Vivare, bewoners en eigenaren in het gebied. Met deze groep zullen de ideeën verder worden uitgewerkt.

29. Omgevingsvisie

De 'Omgevingsvisie Overbetuwe 2040' is vastgesteld door de gemeenteraad op 1 oktober 2019. Deze integrale visie op een duurzame fysieke leefomgeving in Overbetuwe (opgesteld in de geest van de nieuwe Omgevingswet) is vervolgens in werking getreden op 6 oktober 2019. Het speerpunt is hiermee afgerond.

38. Schil Zetten/Hemmen

In 2019 is het bestemmingsplan vastgesteld door de raad. Tegen dit besluit is voorlopige voorziening en beroep ingediend bij de Raad van State. De voorlopige voorziening is afgewezen door de Raad van State. Voor de inrichting van het gebied en de huisvesting van Scouting Zetten zijn nadere afspraken gemaakt die nu uitgewerkt worden om te worden vastgelegd.

39. Wonen onder hoogspanningskabels

Tennet is gestart met de uitvoering van de haalbaarheidsstudie.

40. Extra huisvesting statushouders en eigen inwoners

In 2019 is de grond gesaneerd opgeleverd aan Vivare. Vivare heeft de 20 woningen medio 2019 opgeleverd. In de tweede helft van 2019 is het openbaar gebied aangelegd. Het project is afgerond in december 2019.

Wat heeft het programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
8.1 Ruimtelijke ordening.			
Lasten	965	1.386	-421
Baten	-156	-490	334
Totaal 8.1 Ruimtelijke ordening.	809	897	-87
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terr.).			
Lasten	1.397	2.679	-1.282
Baten	-4.989	-5.594	605
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terr.).	-3.592	-2.914	-678
8.3 Wonen en bouwen.			
Lasten	1.987	2.426	-439
Baten	-979	-2.267	1.288
Totaal 8.3 Wonen en bouwen.	1.009	159	849
Gerealiseerd resultaat	-1.774	-1.859	85

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Voordelen	Nadelen	I/S
- Op grond van de geldende voorschriften moeten de boekwaardes van MVA gronden per 1-1-2020 zijn gewaardeerd tegen marktwaarde in de dan geldende bestemming. Voor het Land van Tap is de taxatiewaarde aanzienlijk lager dan de boekwaarde waardoor een afboeking heeft plaatsgevonden.		1.082	I
- Hogere storting in de voorziening verliesgevende complexen voor het grondcomplex Heteren Centrum dan waar bij het opstellen van TR3-2019 vanuit was gegaan.		324	I
- Niet geraamde vrijval voorziening verliesgevende complexen voor het grondcomplex Elst Centraal West.	90		I
- In het reeds afgesloten krediet voor de bouw van een nieuwe brede school in Westeraam was rekening gehouden met een bijdrage van GEM Westeraam. Deze bijdrage is niet in 2012, maar pas in 2019 ontvangen. Door indexatie ed. was de ontvangen bijdrage uiteindelijk groter dan geraamd. In afwachting van de daadwerkelijke besteding is het surplus toegevoegd aan de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen. Deze toevoeging is onderdeel van taakveld "mutatie reserves".	866		I
- Ten opzichte van de begroting zijn er minder uren besteed aan de woningbouwcomplexen. De loon- en overheadkosten werden derhalve niet gedekt door de betreffende grondexploitaties.		201	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		27	I
Totaal	956	1.634	

Een uitgebreidere toelichting op het resultaat van de woningbouwcomplexen is te vinden in de Paragraaf Grondbeleid.

8.3 Wonen en bouwen	Voordelen	Nadelen	I/S
Hogere opbrengsten leges omgevingsvergunningen door enkele grotere omgevingsvergunningen die in het laatste kwartaal zijn afgegeven.	354		I
In 2019 is gestart met een aantal projecten die nog doorlopen in 2020. De budgetten zijn dus nog niet volledig aangewend. Het betreft:	436		I
- project toegankelijke kernen € 35.000			
- project BAG-terugmeldingen € 99.000			
- project handhaving strijdige bewoning € 73.000			
- project invoering Omgevingswet € 214.000			
- project woonwagendplaatsen € 15.000			
Aangezien de kosten van deze projecten gedekt worden uit de algemene reserve, wordt dit voordeel gecompenseerd door een lagere onttrekking aan deze reserve op het taakveld "mutaties reserves".			
Lagere rentelasten omdat o.a. de beschikbare middelen voor een Duurzaamheidslening en een Stimuleringslening non-profit nog niet volledig zijn benut.	36		I
Positief saldo van de exploitatie van de woningen die zijn aangekocht in het kader van de uitkoopregeling woningen onder een hoogspanningsverbinding (huurinkomsten groter dan exploitatielasten).	20		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	3		I
Totaal	849	0	

Verbonden partijen

De Commandiet Westeraam BV, GEM Westeraam Beheer BV en de GEM Westeraam CV dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma.

Beleidsindicatoren

Indicator	2016	2017	2018	2019	NL (meest Bron actuele)
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden:	-	535	545	520	669 COELO, Groningen
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden:	-	618	593	555	739 COELO, Groningen
Gemiddelde WOZ-waarde woningen:	223	-	235	246	248 CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Nieuwbouw woningen: aantal per 1.000 woningen	7,8	-	12,2	-	8,6 ABF - Systeem Woningvoorraad
% Demografische druk	-	76,2	77,3	77,8	69,8 CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research

PROGRAMMA 9 FINANCIËN EN BEDRIJFSVOERING

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

42. Klantgerichte dienstverlening bij uitvoerende taken

Het tempo van de implementatie van de dienstverleningsvisie heeft vertraging opgelopen als gevolg van de nieuwe inrichting van de ambtelijke organisatie. Dit heeft tot gevolg dat de invoering van deze dienstverleningsvisie na 2019 samen met de implementatie van de bedrijfsvoeringsvisie wordt opgepakt. De toekomstbestendige inrichting van de nieuwe publiekshal is dit jaar voorbereid. De nieuwe publiekshal wordt in 2020 geopend en maakt onderdeel uit van de totale verbouwing van het gemeentehuis. Daarnaast zijn verdere stappen gezet in het toptakengericht maken van www.overbetuwe.nl.

43. Strategisch HR beleid

De ingezette ontwikkelingen (herijken koers, evaluatie Opgave Gericht Werken, analyse management en medewerkersonderzoek) zijn uitgevoerd. De uitkomsten hiervan hebben onder andere geresulteerd in de wijziging van de hoofdstructuur per 1 januari 2020. Daarnaast zijn de ontwikkelpunten (zgn. Klaverblad) benoemd. Met deze ontwikkelpunten zijn we aan de slag gegaan. In de bestuursrapportages, informatiememo en informatiebijeenkomst bij de Kadernota is de Raad geïnformeerd over de uitkomsten van de analyses en ingezette koers. Door middel van deze informatie is een reactie gegeven op motie 1 "Personeelsplan". De evaluatie van het P-budget is afgerond en vastgesteld. De geschetste ontwikkelingen zijn input voor en (deels) een uitwerking van dit speerpunt.

In de huidige HR-visie zijn vier HR-speerpunten opgenomen die deels aansluiten bij bovenstaande ontwikkelingen. Actualisatie van de HR-visie vindt plaats op basis van bovenstaande ontwikkelingen zodat onze medewerkers (blijvend) invulling kunnen geven aan de bestuurlijke en organisatie-doelstellingen. Aan de vier speerpunten is op de volgende wijze invulling gegeven:

1. Passende formatie en bezetting: De benodigde kwantitatieve en kwalitatieve capaciteit voor het uitvoeren van de reguliere werkzaamheden, bestuurlijke opgaven en organisatieontwikkeling heeft extra aandacht gehad. Dit heeft geleid tot aanpassingen in het functieboek, ontwikkeling van medewerkers, een verhoging van het personeelsbudget in de kadernota 2020 en tot een verhoging van de benchmarknorm bij de evaluatie van het P-budget. Strategische Personeels Planning (SPP) is als expliciet speerpunt opgenomen bij de organisatieontwikkeling.

2. Houding en gedrag: Onze kernwaarden zijn nadrukkelijker op de agenda gezet en houding en gedrag zijn integraal onderdeel van diverse organisatieontwikkelingen zoals de Omgevingswet, bestuurlijk-ambtelijk samenspel e.d.

3. Duurzame inzetbaarheid / de vitale medewerker: In maart 2019 heeft het tweejaarlijkse medewerkersonderzoek plaatsgevonden. Uit dit onderzoek zijn verbeterpunten naar voren gekomen op het niveau van de organisatie, het management en de medewerkers. Deze zijn ter hand genomen o.a. door de nieuwe organisatieinrichting en werving van het management. Het beleidsplan Duurzame Inzetbaarheid / Vitale medewerker is opgesteld en hierin zijn voorstellen opgenomen

die moeten bijdragen aan de duurzame inzetbaarheid / vitaliteit van onze medewerkers.

4. Diversiteit van het personeelsbestand: Aan diversiteit wordt aandacht gegeven bij de invulling van vacatures door instroom die aanvullend is op de samenstelling van het personeelsbestand. Hierbij is ook aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt waaronder de Banenafpraak en jongeren.

44. Van buiten naar binnen bij vormgevende taken

Omgevingswet: de aanbesteding voor de ICT-omgeving is afgerond. We richten ons nu op de implementatie van het DS/één Loket. Per 1 januari 2020 is het ruimtelijk beleid, ontwikkeling van bestemmingsplan en vergunningen in één team, team Omgeving, ondergebracht. In de visie op participatie zal ook invulling worden gegeven aan de uitgangspunten voor participatie in het kader van de Omgevingswet. Er is een start gemaakt met het ontwikkelen van deze visie.

Projectmatig werken: is voor ruimtelijke projecten in 2019 volledig ingericht. Voor alle projecten worden projectopdrachten gemaakt en voor de majeure /grote projecten werken we met een projectplan en projectorganisatie. Vanuit de ervaring in het fysieke domein zal de wijze van werken ook worden doorgevoerd in de rest van de organisatie. De projectbeheersing is een continue proces van doorontwikkeling. Voor ruimtelijke projecten is gewerkt aan een projectenboek. Dit boek zal in de loop van 2020 aan de raad worden aangeboden.

Nieuwe organisatie structuur: het college heeft op 15 juli ingestemd met een nieuwe organisatiestructuur vanaf 1 januari 2020. De gemeentesecretaris heeft de raad middels een presentatie geïnformeerd.

45. Professionele bedrijfsvoering/optimale procesinrichting

Voor een optimale dienstverlening aan onze samenleving en aan onze collega's heeft de gemeente Overbetuwe een dienstverleningsconcept en bedrijfsvoeringvisie ontwikkeld die op elkaar aansluiten. Als gevolg van de organisatieontwikkelingen en de daaruit voortvloeiende wijziging in de hoofdstructuur is de bedrijfsvoeringvisie nog niet in 2019 geïmplementeerd. Het concept zal meegenomen worden bij de uitgangspunten van de nieuwe inrichting van de ambtelijke organisatie. De implementatie hiervan wordt in 2020 ter hand genomen.

46. Optimale informatievoorziening

Rondom de uitrol van Zaakgericht Werken (een verbijzonderde vorm van procesgericht werken) is veel voorwerk verricht. Deelprojecten zijn benoemd, de tijdsplanning is gemaakt en kosten zijn steeds meer inzichtelijk. Een aantal deelprocessen is ook uitgerold over de organisatie. De organisatiebrede uitrol is doorgeschoven naar 2020. Ook in de professionalisering van de inrichting van onze informatie-organisatie zijn stappen gemaakt. Er is een change-coördinator aangesteld die wijzigingen in de ICT helpt beoordelen op impact, urgentie en prioriteit. Het gebruik van Topdesk als werkvoorraad voor de beheerders van onze ICT raakt steeds verder ingeburgerd. In de voorbereiding op de ICT samenwerking met Lingewaard zijn de Dienstverleningsovereenkomst met bijbehorende Service Level Agreement en producten- en dienstencatalogus opgesteld, die de basis leggen voor de meer zakelijke en opdrachtgevende rol die Overbetuwe per 1-1-2020 hierin heeft gekregen. Tot slot is veel energie gegaan naar het inrichten van de nieuwe organisatiestructuur en de herinrichting van het gemeentehuis met ICT middelen.

47. Realiseren toekomstbestendig gemeentehuis

Het jaar 2019 heeft volop in het teken gestaan van het daadwerkelijk ver/nieuwbouwen van het gemeentehuis. De bestaande kantoorvleugels op de begane grond en souterrain van het gemeentehuis hebben we grondig verbouwd en verduurzaamd, inclusief de gevels. De vervangende nieuwbouw aan de Dorpsstraat startte ook en eind van het jaar was de ruwbouw zo goed als wind- en waterdicht. Voor de zomervakantie van 2020 nemen we de nieuwbouw in gebruik. Het afgelopen jaar heeft nadere optimalisatie van het ontwerp ook tot financiële plussen en minnen geleid. We voorzien nog steeds dat we het project nagenoeg budgetneutraal af kunnen ronden.

48. AO/IB (administratieve organisatie / interne financiële beheersing) uitwerken

In 2019 is verder vervolg gegeven aan het op niveau brengen en houden van de AO/IB. In samenspraak met de accountant is invulling gegeven aan het Interne Controleplan en zijn er Verbijzonderde Interne Controles (VIC) uitgevoerd. De gecontroleerde processen werden geselecteerd op basis van materialiteit, risico-inschatting en/of bevindingen uit voorgaande controles. De bevindingen en aanbevelingen hieruit zijn en worden uitgezet in de organisatie en maken onderdeel uit van de doorlopende P&C cyclus. Tevens is er in het vierde kwartaal een start gemaakt met de voorbereidingen op de Rechtmatigheidsverantwoording, die met ingang van het boekjaar 2021 door het college afgegeven dient te worden. Uiteraard zullen we in dit alles continu de afstemming zoeken met de raad en auditcommissie.

49. Nota risicomanagement uitwerken

Dit speerpunt heeft een nauwe relatie met speerpunt 48 (interne beheersing). Het afgelopen jaar zijn werkzaamheden uitgevoerd vanuit het Intern Controle plan 2019, waarbij de focus heeft gelegen op processen met de grootste financiële en maatschappelijke risico's. Daarnaast is er voorwerk verricht voor het opstellen van een implementatieplan toepassing Nota Risicomanagement.

50. Financiën: goed rentmeesterschap

Dit speerpunt is erop gericht de financiële positie van de gemeente Overbetuwe, zowel incidenteel als structureel, gezond te houden. Uit de tussenrapportages bleek een stijging van de structurele lasten van het Sociaal Domein. Dit nadeel leek weliswaar op te vangen, maar wel met incidentele opbrengsten, zoals de winstuitkering Westeraam en de precario opbrengsten voor kabels en leidingen. Dit legt een extra druk op onze structurele financiële positie. Op basis van de Kadernota 2021 gaan we dan ook met uw raad in gesprek over de duiding van het begrip "financieel gezond" en indien nodig over keuzes om een reële en structureel sluitende financiële positie te behouden.

Wat heeft het programma Financiën en bedrijfsvoering gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
0.4 Overhead.			
Lasten	13.963	14.004	-40
Baten	-1	-3	2
Totaal 0.4 Overhead.	13.962	14.001	-38
Gerealiseerd resultaat	13.962	14.001	-38

PROGRAMMA 10 ALGEMEEN BESTUUR

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Uitvoeringsagenda 2018-2022

07. Inwonerparticipatie

In 2019 heeft de raad opdracht gegeven om een organisatie brede visie op te stellen over interactie met de samenleving: wat voor gemeente willen wij zijn? In 2019 is een start gemaakt met het opstellen van deze visie (gereed mei 2020). Er is input opgehaald bij de gemeenteraad, het college, de ambtelijke organisatie en partners. De visie wordt richtinggevend voor het handelen van de gemeente. De positie van dorps- en wijkraden wordt meegenomen in de uitwerking van de visie. In 2019 is de interactiewijzer geëvalueerd en verbeterd; de interactiewijzer wordt geactualiseerd op basis van de visie. De visie en de implementatie van de visie betreffen de uitvoering van zowel speerpunt 7 als speerpunt 8. Daarom zijn deze bij de begroting 2020 geïntegreerd tot 1 speerpunt.

08. Kerngericht werken

Dit speerpunt is gericht op het verder ontwikkelen van kerngericht werken en te concretiseren naar concrete instrumenten die organisatie breed kunnen worden ingezet. In 2019 is uitvoering gegeven aan een plan van aanpak (vastgesteld op 4 september 2018). Diverse acties zijn uitgevoerd, en er zijn 2 testcases gestart, in Driel en Slijk-Ewijk. De ervaringen hiervan worden benut bij de nieuwe visie (speerpunt 7). Aangezien de visie invloed zal hebben op het kerngericht werken, laten we de doorontwikkeling van kerngericht werken volgen op de visie, zie verder speerpunt 7.

Wat heeft het programma 10 Algemeen bestuur gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2019	Realisatie 2019	Saldo 2019
0.1 Bestuur.			
Lasten	2.900	3.302	-403
Baten	0	-134	134
Totaal 0.1 Bestuur.	2.900	3.169	-269
0.2 Burgerzaken.			
Lasten	1.172	1.076	96
Baten	-701	-620	-81
Totaal 0.2 Burgerzaken.	471	456	15
Gerealiseerd resultaat	3.371	3.625	-254

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

0.1 Bestuur	Voordelen	Nadelen	I/S
- Op basis van een berekening bij TR4-2019 was een bedrag van € 907.200 (aanvullend) gestort in de VZ Wethouderspensionen. Op basis van een nacalculatie bij het		202	I

opstellen van de jaarrekening bleek in eerste instantie dat er € 102.000 kon vrijvallen. Bij de accountantscontrole in mei 2020 kwam echter naar voren dat hierbij een onjuiste en te hoge rekenrente was gehanteerd. Dit betekent dat er een aanvullende storting van € 304.000 moest plaatsvinden. Per saldo is ten opzichte van TR4-2019 dus sprake van een nadeel van € 202.000.		44	I
- Hogere dan geraamde vergoedingen en tegemoetkomingen voor raadsleden.		18	I
- Hogere dan geraamde sociale uitkeringen gewezen wethouders.		5	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen.			
Totaal	0	269	

Verbonden partijen

De Eurregio RijnWaal en Arnhem Nijmegen City Region dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, VPB, ONVOORZIEN EN MUTATIES RESERVES

Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien

Lasten (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2019	Werkelijk 2019	Verschil
<u>Onvoorzien:</u>			
- werkelijke raming onvoorzien	-20	0	-20
<u>VPB:</u>			
- raming vpb	62	40	22
<u>Overige lasten:</u>			
- reeds bestemde structurele financiële ruimte	65	0	65
- eenmalige financiële ruimte	0	0	0
- stelposten (algemeen)	0	0	0
- lasten heffingen en invordering gemeentelijke belastingen	518	552	-34
- lasten deelnemingen	11	11	0
- lasten geldleningen	5	5	0
- overige lasten	3.136	3.249	-113
Totaal lasten	3.778	3.858	-80
<u>Baten (bedragen x € 1.000)</u>			
<u>Algemene dekkingsmiddelen:</u>			
- dividend deelnemingen	171	168	3
- onroerende zaakbelastingen gebruikers	951	946	5
- onroerende zaakbelastingen eigenaren	6.386	6.408	-22
- hondenbelasting	282	275	7
- reclamebelasting	77	76	1
- precariobelastingen	2.855	2.862	-6
- uitkeringen gemeentefonds (incl. sociaal deelfonds)	65.140	65.078	62
- rentetoevoeging aan algemene dienst:	0	0	0
- rente bestemmingsreserves	278	367	-89
- rente voorzieningen	759	656	104
- rente overlopende passiva	9	0	9
- onderuitputting	71	0	71
<u>Overige baten:</u>			
- overige baten	1.104	895	209
Totaal baten	78.083	77.730	353

Toelichting verschillen groter dan € 100.000.

- lagere rentetoevoeging aan de algemene dienst doordat het werkelijke saldo van de voorzieningen lager was dan het geraamde saldo per 1-1-2019. (€ 32,8 miljoen t.o.v. € 38 miljoen, dus $2\% \times € 5,2 \text{ miljoen} = € 104\text{K}$ verschil.)

- het nadelige verschil in de overige baten van € 209K betreft het totaal van diverse kleinere verschillen.

Mutaties reserves per programma

Toevoegingen (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2019	Realisatie 2019	Verschil
Toevoeging aan reserves programma 01	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 02	0	2.391	-2.391
Toevoeging aan reserves programma 03	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 04	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 05	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 06	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 07	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 08	0	887	-887
Toevoeging aan reserves programma 09	94	94	0
Toevoeging aan reserves programma 10	0	0	0
Toevoeging aan reserves alg. dekkingsmidd.	2.753	4.169	-1.416
Totaal toevoegingen	2.847	7.541	-4.694

Onttrekkingen (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2019	Realisatie 2019	Verschil
Onttrekkingen aan reserves programma 01	-38	-1	-37
Onttrekkingen aan reserves programma 02	-697	-1.271	574
Onttrekkingen aan reserves programma 03	-50	-25	-25
Onttrekkingen aan reserves programma 04	-141	-109	-32
Onttrekkingen aan reserves programma 05	-674	-470	-204
Onttrekkingen aan reserves programma 06	-1.951	-1.364	-587
Onttrekkingen aan reserves programma 07	-193	-83	-110
Onttrekkingen aan reserves programma 08	-1.594	-1.063	-531
Onttrekkingen aan reserves programma 09	-298	-211	-87
Onttrekkingen aan reserves programma 10	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves alg. dekkingsmid.	-2.901	-4.317	1.416
Totaal onttrekkingen	-8.537	-8.914	378

Saldo (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2019	Realisatie 2019	Verschil
Saldo mutaties reserves programma 01	-38	-1	-37
Saldo mutaties reserves programma 02	-697	1.121	-1.818
Saldo mutaties reserves programma 03	-50	-25	-25
Saldo mutaties reserves programma 04	-141	-109	-32
Saldo mutaties reserves programma 05	-674	-470	-204
Saldo mutaties reserves programma 06	-1.951	-1.364	-587
Saldo mutaties reserves programma 07	-193	-83	-110
Saldo mutaties reserves programma 08	-1.594	-177	-1.418
Saldo mutaties reserves programma 09	-204	-116	-87
Saldo mutaties reserves programma 10	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves alg. dekkingsmid.	-148	-148	0

Totaal saldo	-5.689	-1.373	-4.317
--------------	--------	--------	--------

PARAGRAFEN

B. JAARREKENING

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de financiële verordening gemeente Overbetuwe 2017, vastgesteld door de raad op 6 december 2016 en de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. In deze toelichting worden de balansposten nader toegelicht.

1. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

2. Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs,

verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden annuïteitsgewijs in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Saldi van agio en disagio en kosten van sluiten van geldleningen worden afgeschreven in een termijn die gelijk is aan de looptijd van de lening.

Met ingang van 2016 schijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat bijdrage in de activa van derden wordt gepresenteerd onder de immateriële vaste activa. Tot en met 2015 werden deze conform de BBV gepresenteerd onder de financiële vast activa.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Deze materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen vervaardigings- c.q. verkrijgingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven op het saldo.

Materiele vaste activa met economisch nut

Materiële vaste activa met economisch nut worden annuïteitsgewijs afgeschreven in:

- a. 60 jaar: aanleg van riolen
- b. 45 jaar: aanleg van pomphutten en persleidingen
- c. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen
- d. 25 jaar: renovatie, restauratie woonruimten en bedrijfsgebouwen
- e. 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen, aanleg van pompinstallaties
- f. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen, groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen
- g. 5 jaar: automatiseringsapparatuur en programmatuur

afschrijvingstermijn afzonderlijk vast te stellen: unieke projecten niet vallend onder het bovenstaande.

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000,- worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemde worden altijd geactiveerd. Conform de notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV zijn NIEGG en bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangsdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. Uiterlijk 31 december 2019 zal een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan zal dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden.

Materiele vaste activa met maatschappelijk nut

Met ingang van 2017 is het niet meer toegestaan om kapitaaluitgaven met een meerjarig maatschappelijk nut gedaan in de openbare ruimte onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves in één keer ten laste van de exploitatie te brengen. Deze investeringen moeten met ingang van 2017 worden geactiveerd en afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur.

Kapitaaluitgaven in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut (aanleg, groot onderhoud en reconstructie van wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken) worden afgeschreven in 20 jaar.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Uitzettingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn de passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid terzake nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.

b. bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.

c. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.

d. Van derden verkregen middelen (niet zijnde rijk, provincie, EU) die specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2019			Begroting na wijziging 2019			Realisatie 2019		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Openbare orde en veiligheid	67	3.200	-3.133	87	3.805	-3.718	133	3.771	-3.638
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	26	4.030	-4.005	26	5.130	-5.104	2.501	5.448	-2.947
3. Economische zaken	354	726	-372	628	769	-140	613	984	-372
4. Onderwijs	176	5.502	-5.326	376	5.890	-5.514	357	5.626	-5.270
5. Cultuur, sport en recreatie	1.107	7.272	-6.165	1.680	8.895	-7.215	1.618	8.509	-6.890
6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	9.903	41.524	-	10.048	47.148	-	10.597	49.525	-
		31.621			37.100				38.928
7. Volksgezondheid en milieu	8.377	8.794	-418	8.379	9.770	-1.391	8.117	9.746	-1.629
8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.915	2.654	-739	6.124	4.350	1.774	8.350	6.492	1.859
9. Financiën en bedrijfsvoering	1	14.327	-	1	13.963	-	3	14.004	-
		14.326			13.962				14.001
10. Algemeen bestuur	744	2.800	-2.055	701	4.072	-3.371	754	4.379	-3.625
Subtotaal programma	22.671	90.830	-	28.049	103.79	-	33.043	108.48	-
		68.159			0 75.741			3 75.440	
Algemene Dekkingsmiddelen	72.849	3.181	69.668	78.083	3.736	74.348	77.730	3.818	73.912
Overhead *	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VPB	0	4	-4	0	62	-62	0	40	-40
Onvoorzien	0	55	-55	0	-20	20	0	0	0
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien	72.849	3.240	69.609	78.083	3.778	74.305	77.730	3.858	73.872
Resultaat voor bestemming	95.520	94.069	1.451	106.133	107.56	-1.436	110.773	112.34	-1.568
					8			1	
Mutaties reserves per programma:									
1. Openbare orde en veiligheid	0	0	0	38	0	38	1	0	1
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	147	71	76	697	0	697	1.271	2.391	-1.121
3. Economische zaken	0	0	0	50	0	50	25	0	25
4. Onderwijs	48	0	48	141	0	141	109	0	109
5. Cultuur, sport en recreatie	93	0	93	674	0	674	470	0	470
6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	0	0	0	1.951	0	1.951	1.364	0	1.364
7. Volksgezondheid en milieu	0	0	0	193	0	193	83	0	83
8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	178	0	178	1.594	0	1.594	1.063	887	177
9. Financiën en bedrijfsvoering	153	2	151	298	94	204	211	94	116
10. Algemeen bestuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene Dekkingsmiddelen	155	7	148	2.901	2.753	148	4.317	4.169	148
Subtotaal mutaties reserves	774	80	694	8.537	2.847	5.689	8.914	7.541	1.373
Resultaat na bestemming	96.294	94.149	2.145	114.669	110.41	4.254	119.687	119.88	-195
					6			2	

* Programma 9 bestaat volledig uit de overhead dus zijn de lasten en baten van de overhead niet meer afzonderlijk op deze regel gepresenteerd.

Toelichting overzicht van baten en lasten

Analyse verschillen per taakveld

In dit onderdeel worden de verschillen tussen begroting na wijziging en de werkelijke baten en lasten per taakveld gepresenteerd. Daaronder wordt voor de afwijkingen groter dan € 100.000 een korte toelichting gegeven en wordt aangegeven of dit een incidenteel of structurele afwijking betreft. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de financiële verantwoording van de programma's.

(bedragen x €1.000)	Begr. na wijz.		Realisatie		Verschil		
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
1. Openbare orde en veiligheid							
- TV 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	2.193	0	2.189	0	4	4
- TV 1.2 Openbare orde en veiligheid	87	1.612	133	1.582	45	31	76
2. Verkeer, vervoer en waterstaat							
- TV 2.1 Verkeer en vervoer	26	4.692	2.445	5.102	2.419	-410	2.009
- TV 2.2 Parkeren	0	196	0	168	0	29	29
- TV 2.5 Openbaar vervoer	0	242	56	179	56	63	120
3. Economische zaken							
- TV 3.1 Economische ontwikkeling	0	392	3	362	3	30	33
- TV 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	591	336	577	582	-14	-246	-260
- TV 3.3 Bedrijfsloket- regelingen	37	40	33	40	-4	0	-4
4. Onderwijs							
- TV 4.1 Openbaar basisonderwijs	0	8	0	8	0	0	0
- TV 4.2 Onderwijshuisvesting	44	3.253	33	3.226	-11	27	16
- TV 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	331	2.629	323	2.392	-8	237	229
5. Cultuur, sport en recreatie							
- TV 5.1 Sportbeleid en activering	0	604	0	562	0	42	42
- TV 5.2 Sportaccommodaties	1.108	2.588	1.109	2.312	2	276	278
- TV 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	386	891	295	674	-91	216	126
- TV 5.5 Cultureel erfgoed	0	63	18	114	18	-50	-32
- TV 5.6 Media (bibliotheek en lokale omroep)	24	783	23	797	-1	-14	-16
-TV 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	162	3.966	173	4.049	11	-83	-73
6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening							
- TV 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	785	6.359	563	5.547	-221	812	591
- TV 6.2 Wijkteams	0	726	0	670	0	56	56
- TV 6.3 Inkomensregelingen	8.895	11.877	9.552	11.734	657	143	800
- TV 6.4 Begeleide participatie	0	4.109	0	4.209	0	-101	-101
- TV 6.5 Arbeidsparticipatie	0	1.009	0	986	0	23	23
- TV 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	2.370	3	2.387	3	-16	-14
- TV 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	368	5.340	478	6.101	110	-761	-651
- TV 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	14.605	0	17.052	0	-2.447	-2.447
- TV 6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	752	0	839	0	-87	-87
7. Volksgezondheid en milieu							
- TV 7.1 Volksgezondheid	0	1.426	0	1.360	0	66	66
- TV 7.2 Riolering	3.196	2.252	2.943	2.058	-254	194	-60
- TV 7.3 Afval	5.129	4.246	5.095	4.443	-33	-197	-230
- TV 7.4 Milieubeheer	0	1.761	22	1.739	22	22	44

- TV 7.5 Begraafplaatsen	53	84	57	146	4	-61	-57
8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting							
- TV 8.1 Ruimtelijke ordening	156	965	490	1.386	334	-421	-87
- TV 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.989	1.397	5.594	2.679	605	-1.282	-678
- TV 8.3 Wonen en bouwen	979	1.987	2.267	2.426	1.288	-439	849
9. Financiën en bedrijfsvoering							
- TV 0.4 Overhead	1	13.963	3	14.004	2	-40	-38
10. Algemeen bestuur							
- TV 0.1 Bestuur	0	2.900	134	3.302	134	-403	-269
- TV 0.2 Burgerzaken	701	1.172	620	1.076	-81	96	15
Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien							
- TV 0.5 Treasury	1.240	-417	1.196	-224	-43	-193	-236
- TV 0.61 OZB woningen	5.024	295	5.087	373	64	-78	-14
- TV 0.62 OZB niet-woningen	2.313	66	2.313	43	1	23	23
- TV 0.64 Belastingen overig	3.972	652	3.971	685	-1	-33	-34
- TV 0.7 Algemene en overige uitkeringen	65.140	0	65.078	0	-62	0	-62
- TV 0.8 Overige baten en lasten	395	3.119	85	2.940	-310	180	-131
- TV 0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	0	62	0	40	0	22	22
Totaal baten en lasten	106.133	107.568	110.773	112.341	4.641	-4.773	-132
Toevoeging Res.	0	2.847	0	7.541	0	-4.694	-4.694
Onttrekking Res.	8.537	0	8.914	0	378	0	378
Totaal saldo reserves	8.537	2.847	8.914	7.541	378	-4.694	-4.317
Resultaat	114.669	110.416	119.687	119.882	5.018	-9.467	-4.449

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de financiële verantwoording van de programma's.

Analyse begrotingsrechtsmatigheid

Analyse begrotingsrechtsmatigheid

(bedragen x € 1.000)	Lasten begr.	Lasten werk.	Verschil	Rechtmatig?	Toelichting
1. Openbare orde en veiligheid	3.805	3.771	34	n.v.t.	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	5.130	5.448	-318	Ja	De voornaamste reden is het niet geraamde negatieve saldo van het bovenwijkse complex B012 (Spoorzone) over 2019 (€ 979.000). Dit saldo is echter volledig onttrokken aan de bestemmingsreserve Spoorzone via het taakveld mutaties reserve.
3. Economische zaken	769	984	-216	Ja	De overschrijding is het gevolg van een aanvullende storting in de voorziening verliesgevende bedrijventerreinen complexen naar aanleiding van de geactualiseerde exploitatieopzet van het complex De Merm Oost in Elst
4. Onderwijs	5.890	5.626	264	n.v.t.	
5. Cultuur, sport en recreatie	8.895	8.509	386	n.v.t.	
6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	47.148	49.525	-2.377	Ja	De belangrijkste oorzaak hiervoor zit in het Sociaal Domein en betreffen hogere dan geraamde uitgaven voor jeugdzorg.
7. Volksgezondheid en milieu	9.770	9.746	24	n.v.t.	
8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	4.350	6.492	-2.142	Ja	De voornaamste oorzaken van de overschrijding betreffen grondexploitatie. Zo is er een niet geraamde afboeking van de boekwaarde van het Land van Tap (€ 1.081.000) en is sprake van een hogere dan geraamde aanvullende storting in de voorziening verliesgevende woningbouwcomplexen naar aanleiding van de geactualiseerde exploitatieopzet van Heteren Centrum (€ 467.000). Daarnaast zijn er ca. € 890.000 aan niet geraamde uitgaven vanwege de uitkoop van een woning onder een hoogspanningsverbinding. Deze laatste uitgaven zijn volledig gecompenseerd door een niet geraamde bijdrage van het Rijk op grond van de van toepassing zijn uitkoopregeling.
9. Financiën en bedrijfsvoering	13.963	14.004	-40	Ja	Dit betreft voornamelijk niet verdeelde inhuurkosten. Tegenover deze overschrijding staan echter lagere dan geraamde inhuurkosten bij andere programma's.
10. Algemeen bestuur	4.072	4.379	-307	Ja	De voornaamste oorzaak is een niet geraamd aanvullende storting in de voorziening wethouderspensioenen door een lagere rekenrente.
Algemene Dekkingsmiddelen	3.778	3.858	-80	Ja	De voornaamste oorzaken zijn een hogere dan geraamde eindheffing Werkkostenregeling (€ 53.000) en een niet geraamde eenmalige storting in de voorziening dubieuze debiteuren belastingen (€ 28.000).
Totaal lasten	107.568	112.341	-4.773		
Toevoeging reserves	2.847	7.541	-4.694	Ja	Bij de stortingen in de reserves (lasten) doet zich een begrotingsoverschrijding voor van € 4.694.064. De drie belangrijkste oorzaken zijn een niet geraamde storting in de algemene reserve van de afwikkeling van de SPODO-subsidie (€ 2.359.775), de afwikkeling van het rekeningresultaat 2018 (€ 1.416.131) en een niet geraamde storting in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen wegens ontvangen bijdragen voor bovenwijken (€ 886.616). Tegenover deze niet geraamde stortingen staan niet geraamde ontvangsten van dezelfde omvang.
Totaal toevoeging reserves	2.847	7.541	-4.694		
Resultaat	110.416	119.882	-9.467		

Overzicht aanwending onvoorzien

Overzicht aanwending onvoorzien

Maand	Nr. wijz.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag
		Raming oorspronkelijke begroting 2019	55
Januari	2	MFA Randwijk: extra budget: betreft dekking kapitaallasten	-11
	4	Verwerving gronden ten oosten van Driel: betreft rente last	-4
	53	IHP 2019 School Lichtenbeek: betreft dekking kapitaallasten	-4
	54	Vervangen eikenbomen Zesmorgen: betreft dekking kapitaallasten	-2
Februari	6	Extra krediet realisatie MFC Valburg: betreft dekking kapitaallasten en exploitatielasten	-26
	7	Aanpassing SKAR gedeelten tbv basisschool De Vallei: betreft dekking kapitaallasten	-12
	8	Aanvullend budget Vitaalsportpark De Pas en aanleg multicourt: betreft dekking kapitaallasten	-11
April	59	Werzaamheden noordoever Eisenhowerplas Elst: betreft dekking kapitaallasten	-6
		Restant in jaarrekening 2019	-20

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten

Realisatie 2019	
	Laste n
1. Openbare orde en veiligheid	
<i>geen incidentele mutaties > 100.000</i>	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	
TV 2.1 Het bovenwijkse complex B012 (Spoorzone) had over 2019 een negatief saldo.	979
TV 2.1 Een deel van de van het rijk ontvangen (geïndexeerde) SPODO-subsidie was niet nodig voor dekking van het project Spoorzone.	2.360
TV 2.1 Lagere kapitaallasten doordat enkele (grote) infrastructurele investeringsprojecten nog niet volledig zijn uitgevoerd.	230
TV 2.1 Aantal eenmalige projecten 2019 lopen nog door in 2020. De beschikbaar gestelde budgetten zijn in 2019 nog volledig besteed.	308
3. Economische zaken	
TV 3.2 Aanvullende storting in de voorziening verliesgevende complexen voor het complex De Merm Oost in Elst.	274
4. Onderwijs	
TV 4.3 Meerlasten VVE zijn ten laste van de specifieke uitkering OAB gebracht dan begroot, waardoor er regulier budget overblijft.	161
5. Cultuur, sport en recreatie	0
<i>geen incidentele mutaties > 100.000</i>	
6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	
TV 6.1 Lagere exploitatielasten van de MFC's in Herveld en Valburg doordat de bouw ervan nog niet is voltooid.	109
TV 6.1 Aantal eenmalige projecten 2019 lopen nog door in 2020. De beschikbaar gestelde budgetten zijn in 2019 nog volledig besteed.	198
TV 6.3 Positieve afrekening BBZ voorgaande jaren en lager voorschot BBZ in 2019	247
TV 6.3 Lagere uitgaven Participatiewet doordat zich minder mensen voor een IOAW-uitkering hebben gemeld.	278
Diverse TV Hogere uitgaven binnen het Sociaal Domein (hoofdzakelijk voor jeugdzorg)	3.102
7. Volksgezondheid en milieu	
TV 7.3 Extra kosten voor getroffen maatregelen in de milieustraat naar aanleiding van het rapport van ODRA	110
8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	
TV 8.2 Afwaardering Land van Tap omdat de taxatiewaarde aanzienlijk lager is de boekwaarde.	1.082
TV 8.2 Hogere dan geraamde storting in de voorziening verliesgevende complexen voor het grondcomplex Heteren Centrum.	324
TV 8.2 Hogere dan geraamde ontvangen bijdrage van GEM Westeraam als gevolg van indexatie.	866
TV 8.2 Minder uren besteed aan woningbouwcomplexen en dus lagere dekking van loon- en overheadkosten door de grondexploitaties.	201
TV 8.3 Hogere opbrengsten leges omgevingsvergunningen door enkele grotere omgevingsvergunningen in laatste kwartaal 2019.	354
TV 8.3 Aantal eenmalige projecten 2019 lopen nog door in 2020. De beschikbaar gestelde budgetten zijn in 2019 nog volledig besteed.	421
9. Financiën en bedrijfsvoering	
<i>geen incidentele mutaties > 100.000</i>	
10. Algemeen bestuur	
TV 0.1 Per saldo aanvullende storting in de voorziening wethouderspensionen door lagere rekenrente.	202
Algemene dekkingsmiddelen / onvoorzien	
TV 0.5 Lagere dan geraamde rente over de voorzieningen door een lager dan begroot saldo.	104
Div. TV Overige baten (samengesteld uit meerdere diverse kleinere mutaties).	209

Totaal	6.378 5.741
Saldo incidentele baten en lasten	-637
Mutatie reserves	-4.317
Effect op rekeningssaldo	-4.954

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

(bedragen x € 1.000)	Saldo 1-1-2019	Bij	Af	Saldo 31-12-2019
BR kap.last. Ambtshuis	937	0	27	910
BR kap.last. Hockeycomplex	1.152	0	68	1.084
BR kap.last. Heteren-Centrum	4.340	0	178	4.162
BR kap.last. kunstgras Spero	305	0	24	280
BR kap.last. sporthal HPC	1.399	0	48	1.351
BR kap.last. tijd. huisv.maatr.	312	0	62	250
BR kap.last. P&R garage Elst	396	0	5	392
BR kap.last. huisvesting	788	0	15	773
BR kap.last. Bemmelseweg	485	0	0	485
BR verv. materieel Openb. W.	3.574	92	148	3.519
Totaal	13.688	92	576	13.205

WNT

WNT

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	DE van der Kamp	MHF Knaapen
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889	0,889
Dienstbetrekking?	Ja	Nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	73.677	43.780
Beloningen betaalbaar op termijn	10.990	0
Subtotaal	84.667	43.780
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	172.466	48.898
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	84.667	43.780
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2018			
bedragen x € 1	CWW van de Berg	AJ van den Brink	AMP Raijmakers
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	PLV Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 - 30-09	01-01 - 31-08	01-09 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,75	0,5926	0,3333
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	79.983,80	54.594,42	22.482,39
Beloningen betaalbaar op termijn	10.930,14	6.550,91	2.826,82
<i>Subtotaal</i>	<i>90.913,94</i>	<i>61.145,33</i>	<i>25.309,22</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	141.750,00	112.001,40	62.993,70
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	90.913,94	61.145,33	25.308,22

Toelichting WNT 2018

In de jaarstukken 2018 zijn ten onrechte geen bezoldigingsgegevens in het kader van de WNT opgenomen ten aanzien van M.H.F. van Knaapen (gemeente secretaris a.i.), dit herstellen we in deze jaarrekening door middel van het corrigeren van de vergelijkbare cijfers. Het gaat om bezoldiging van € 43.670 over de periode 1 oktober 2018 t/m 31 december 2018. Waarbij sprake is van een maximum bezoldiging over die periode van € 72.254. De fout leidt niet tot een onverschuldigde betaling.

Balans

Balans per 31 december (bedragen x € 1.000)	2018	2019
ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa:	988	961
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	988	961
Materiële vaste activa:	121.432	131.374
- Investerings met een economisch nut	85.896	93.644
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	29.054	29.345
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	6.482	8.385
Financiële vaste activa:	8.190	8.682
- deelnemingen	209	209
- overige verbonden partijen	545	545
- Overige langlopende Leningen	7.437	7.928
Totaal vaste activa	130.609 130.609	141.016 141.016
Vlottende activa		
Voorraden:	10.147	7.898
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	10.147	7.898
	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:	4.726	3.773
- vorderingen op openbare lichamen	78	207
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	832	0
- Overige vorderingen	3.816	3.566
Liquide middelen:	292	40
- Kassaldi	11	7
- Banksaldi	282	33
Overlopende activa:	6.448	7.775
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	6.448	7.775
Totaal vlottende activa	21.613 21.613	19.486 19.486
Totaal activa	152.223 152.223	160.502 160.502
PASSIVA		

Vaste passiva				
Eigen vermogen:	41.236		39.669	
- Algemene reserve	20.751		19.160	
- Bestemmingsreserves	21.901		20.703	
- Gerealiseerde resultaat	-1.416		-195	
Voorzieningen	24.024	24.024	23.316	23.316
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer:	64.397		67.322	
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	52.905		56.518	
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1a fido	10.000		9.500	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	1.469		1.233	
- waarborgsommen	23		70	
Totaal vaste passiva	129.658	129.658	130.307	130.307
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:	8.533		16.336	
- Overige kasgeldleningen	5.000		12.000	
- Banksaldi	1		458	
- Overige schulden	3.532		3.878	
	0		0	
Overlopende passiva:	14.032		13.860	
- nog te betalen bedragen	9.733		11.111	
- Het Rijk	3.620		1.312	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	421		1.062	
- Overige Vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	258		375	
Totaal vlottende passiva	22.565	22.565	30.196	30.196
Totaal passiva	152.223	152.223	160.502	160.502
Gewaarborgde geldleningen	0	175.199	168.306	
Garantstellingen hypotheek	0	15.063	14.633	

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de immateriële vaste activa.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	988	0	0	27	0	0	961
Totaal	988	0	0	27	0	0	961

Materiële vaste activa

De hierna opgenomen overzichten geven het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen in materiële vaste activa.

Investerings
met
economisch
nut:

(bedragen x € 1.000)	Boekwa rde 31- 12-2018	Voorzienin gen 31-12- 2018	Balanswa arde 31- 12-2018	Investerin gen	Desinvesteri ngen	Afschrijvin gen	Bijdrag en van derden	Afwaarderi ngen	Boekwa rde 31- 12-2019
Gronden en terreinen	15.304	0	15.304	3.574	222	224	279	1.664	16.489
Strategische gronden	3.763	1.517	2.246	565	222	0	0	0	2.589
Woonruimten	613	0	613	311	144	337	0	0	443
Bedrijfsgebou wen	60.963	0	60.963	6.959	37	2.116	2.952	0	62.817
Grond-, weg- en waterbouwku ndige werken	1.837	0	1.837	3.454	0	31	0	0	5.260
Vervoermidde len	972	0	972	897	0	176	0	0	1.693
Machines, apparaten en installaties	588	0	588	2	0	38	0	0	552
Overige materiële vast activa	3.372	0	3.372	1.209	2	778	0	0	3.801
Totaal	87.412	1.517	85.896	16.970	627	3.700	3.231	1.664	93.644

Investerings
met een
economisch
nut, waarvoor
ter bestrijding
van de kosten
een heffing
kan worden
geheven:

(bedragen x € 1.000)	Boekwa rde 31- 12-2018	Voorzienin gen 31-12- 2018	Balanswa arde 31- 12-2018	Investerin gen	Desinvesteri ngen	Afschrijvin gen	Bijdrag en van derden	Afwaarderi ngen	Boekwa rde 31- 12-2019
Grond-, weg- en waterbouwku ndige werken	29.054	0	29.054	647	2	354	0	0	29.345
Totaal	29.054	0	29.054	647	2	354	0	0	29.345

Investerings
in openbare
ruimte met
maatschappel
ijk nut:

(bedragen x € 1.000)	Boekwa rde 31- 12-2018	Voorzienin gen 31-12- 2018	Balanswa arde 31- 12-2018	Investerin gen	Desinvesteri ngen	Afschrijvin gen	Bijdrag en van derden	Afwaarderi ngen	Boekwa rde 31- 12-2019
<u>Maatschappel ijk nut voor 2017:</u>									
Grond-, weg- en	5.552	0	5.552	237	48	298	78	0	5.365

waterbouwku ndige werken									
Maatschappel ijk nut vanaf 2017:									
Grond-, weg- en waterbouwku ndige werken	930	0	930	2.962	36	36	801	0	3.020
Totaal	6.482	0	6.482	3.199	83	334	878	0	8.385

Financiële vaste activa

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaard e per 31- 12-2018	Investeringe n	Desinvestering en	Afschrijvingen/Aflossing en	Afwaarderinge n	Boekwaard e 31-12- 2019
Kapitaalverstrekking en aan:						
- deelnemingen	209	0	0		0	209
- overige verbonden partijen	545	0	0		0	545
Overige langlopende leningen	7.437	918	427		0	7.928
Totaal	8.190	918	427		0	8.682

Voorraden

Voor het totaal van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2019 het volgende overzicht worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2019
Bouwgronden in exploitatie	12.298	2.863	917	275	10.628	2.729	7.898

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2019	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)
Bouwgronden in exploitatie	10.628	3.719	11.739	2.607

Uitzettingen rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

In onderstaande tabellen vindt u een specificatie van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en daarnaast een overzicht van het bedrag dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden in het kader van het drempelbedrag volgende uit de Wet FIDO.

(bedragen x € 1.000)	Balanswaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	78	207	0	207
Rekening-courantverhouding met het Rijk	832	0	0	0
Overige vorderingen	3.816	5.601	2.035	3.566
Totaal	4.726	5.808	2.035	3.773

(bedragen x € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	174	199	175	110
Drempelbedrag	706	706	706	706
Ruimte onder drempelbedrag	532	507	531	597
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Overlopende activa

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2018	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2019
<i>Geen specifieke uitkeringen EU/Rijk/Provincie</i>				
Totaal				

Eigen vermogen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de reserves gedurende 2019 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
10001 Algemene Reserve	20.751	-1.416	2.753	2.928	0	19.160
Totaal algemene reserve	20.751	-1.416	2.753	2.928	0	19.160
12106 BR Bovenwijkse voorz.	1.998	0	887	0	0	2.884
12115 BR Verv.materiaal OR/Brandweer	3.574	0	124	1.148	0	2.550
12127 BR Vitens	465	0	0	155	0	310
12135 BR Woningbouwbudget Stadsregio Arnh/Nijm	190	0	0	0	0	190
12139 BR Afslag 38 Elst/Oosterhout	2.297	0	0	22	0	2.275
12141 BR Spoorzone	1.426	0	2.360	979	0	2.807
12143 BR Telecommunicatietoepassing	90	0	2	92	0	0
12144 BR Precario	1.746	0	0	1.746	0	0
Totaal bestemmingsreserves algemeen	11.787	0	3.372	4.142	0	11.017
12206 BR Kap.l.Ambtshuis	937	0	0	0	27	910
12208 BR Kapl.l. Hockeycomplex	1.152	0	0	0	68	1.084
12209 BR Kapitaallasten Heteren Centrum	4.340	0	0	0	178	4.162
12210 BR Kap.lasten Kunstgrasvelden Spero	305	0	0	0	24	280
12211 BR Kap.lasten sporthal HPC Zetten	1.399	0	0	0	48	1.351
12212 BR Kap.lst.tijdelijke huisvestingsmaatr.	312	0	0	0	62	250
12213 BR kapitaallasten P&R garage	396	0	0	0	5	392
12214 BR Kapitaallasten Huisvesti	788	0	0	0	15	773
12215 BR Kapitaallasten Bemmelsew	485	0	0	0	0	485
Totaal bestemmingsreserves t.b.v. kapitaallasten	10.114	0	0	0	428	9.686
Totaal bestemmingsreserves	21.901	0	3.372	4.142	428	20.703
13000 Saldo jaarrekening	-1.416	1.416	-195	0	0	-195
Resultaat na bestemming	-1.416	1.416	-195	0	0	-195
Totaal	41.236	0	5.930	7.070	428	39.669

AR	Storting	Toelichting
10001	€ 2.753.145,00	Dit betreft een drietal mutaties. Te weten de vrijval van de BR Precario omdat er geen juridische bezwaarprocedures meer lopen (€ 1.746.000), een overheveling vanuit de BR Materieel op basis van het geactualiseerde vervangingsschema (€ 1.000.000) en de structureel in de begroting opgenomen jaarlijkse huuroprengrst TV Heteren (€ 7.145).
Totaal AR	€ 2.753.145,00	

BR	Storting	Toelichting
12106	€ 886.616,88	Dit betreft het surplus van een in 2019 ontvangen bijdrage van GEM Westeraam voor de bouw van een nieuwe brede school in Westeraam. (Zie ook toelichting bij Programma 8 - Taakveld 8.2)
12115	€ 124.060,00	Dit betreft de (nieuwe) jaarlijkse storting op basis van het geactualiseerde vervangings- schema conform de 13e begrotingswijziging 2019 (€ 92.360) en de verkoopopbrengst van ingeruilde voertuigen / werkmaterieel (€ 31.700)
12141	€ 2.359.547,03	Dit betreft het deel van de ontvangen SPODO-subsidie niet ingezet hoefde te worden voor het Project Spoorzone. (Zie ook toelichting bij Programma 2 - Taakveld 2.1)
12143	€ 1.804,93	Dit betreft de rentebijdrage 2019.
Totaal BR	€ 3.372.028,84	

AR	Onttrekking	Toelichting
10001	€ 2.927.776,07	Dit betreft een groot aantal mutaties. Zie de bijlage voor een specificatie.
Totaal AR	€ 2.927.776,07	

BR	Onttrekking	Toelichting
12115	€ 1.147.874,21	Dit betreft enerzijds de vrijval van € 1.000.000 als gevolg van het geactualiseerde vervangingsschema. Daarnaast is er € 147.874,21 onttrokken als dekking van de kapitaallasten van de investeringen van voorgaande jaren.
12127	€ 155.160,00	Gedurende vijftien jaar (voor het eerst in 2007) wordt conform de oorspronkelijke bedoeling jaarlijks een bedrag van € 155.160 aan deze bestemmingsreserve onttrokken om de begroting sluitend te krijgen.
12139	€ 21.967,35	Jaarlijks wordt het saldo per 31 december van het bovenwijken complex B016 Afslag 38 verrekend met deze BR. Omdat er in 2019 meer uitgaven dan inkomsten waren, is over 2019 sprake van een negatief saldo van € 21.967. Dit bedrag is onttrokken aan deze BR.
12141	€ 979.270,47	Jaarlijks wordt het saldo per 31 december van het bovenwijken complex B012 Spoorzone verrekend met deze BR. Omdat er in 2019 meer uitgaven dan inkomsten waren, is over 2019 sprake van een negatief saldo van € 979.270. Dit bedrag is onttrokken aan deze BR.
12143	€ 92.051,40	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2019.
12144	€ 1.746.000,00	Dit betreft de volledige vrijval van het saldo omdat er geen juridische bezwaarprocedures meer lopen en instandhouding van de BR dus niet meer nodig is.
12206	€ 27.212,00	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2019.
12208	€ 68.381,00	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2019.
12209	€ 178.441,00	Dit betreft de dekking van het gedeelte van de kapitaallast van het maatschappelijk vastgoed waarover lineair wordt afgeschreven. De onttrekking is conform de (primaire) begroting 2019.
12210	€ 24.405,00	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2019.
12211	€ 47.912,00	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2019.
12212	€ 61.900,00	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2019.
12213	€ 4.599,00	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2019.
12214	€ 15.079,00	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2019.

Totaal BR	€ 4.570.252,43
----------------------	---------------------------

Voorzieningen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de voorzieningen gedurende 2019 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoegingen	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2019
21005 VZ Wethouderspensioenen	5.549	1.361	102	188	6.619
21006 VZ Planschades	14	14	0	17	11
21036 VZ Nabestaandenpensioen	285	32	0	17	299
21045 VZ Wachtgeldten voormalige wethouders	290	113	0	268	135
23002 VZ Afgesloten complexen	255	57	67	0	245
Voorzieningen risico's	6.393	1.577	170	490	7.309
22025 VZ. Groot onderh. gem.accommodaties	4.287	708	0	1.354	3.641
Voorzieningen voor egalisatie	4.287	708	0	1.354	3.641
22026 VZ Riolering	13.344	0	978	0	12.366
Voorzieningen voor beklemde middelen	13.344	0	978	0	12.366
Totaal	24.024	2.285	1.148	1.845	23.316

Vaste schulden

De rentelast voor 2019 van de vaste schulden bedraagt € 1.628.106.

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2018	Ontvangen bedragen	Vrijgefallen bedragen of de terugbetalingen	Saldo 31-12-2019
<u>EU:</u>				
Geen				
<u>Rijk:</u>				
Rijksweg Noord	1.082	0	0	1.082
Elst Centraal	2.360	0	2.360	0
Afdracht Rijk inzake SoZa	148	0	0	148
Rijksbijdrage RWS A50	17	0	0	17
Onderwijs Achterstanden Beleid	0	52	0	52
Rijksbijdrage opvang statushouders	14	0	0	14
Totaal rijk	3.620	52	2.360	1.312
<u>Provincie:</u>				
A325 fietsviaduct	0	679	0	679
Provinciale subsidie Energie	20	0	0	20
Subsidie project veer Heteren	34	0	0	34
Bijdrage ontwikkeling Noordoever	77	11	0	88
Bijdrage mobiliteitsmanagement	25	0	6	18
Bijdrage Randwijkse Waarden	149	0	16	133
Bijdrage Nederrijn pad	33	0	27	5
Bijdragen fietsverb. Wester-Lingestr.	60	0	0	60
Bijdragen provin. Vitaal sportpark de Pas	24	0	24	0
Bijdrage Provincie Fietspad	0	24	0	24
Totaal provincie	421	715	74	1.062
Totaal	4.041	766	2.433	2.374

Waarborgen en garanties

Waarborgen

Aard/omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
WSW achtervang	52.109	100%	41.757	40.415
WEW achtervang	126.500	100%	128.500	126.500
SWS achtervang	490	100%	252	215
Overige garanties en borgstellingen	2.914		4.690	1.176
Totaal	182.013		175.199	168.306

Garanties

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Garantiebedrag per 31-12-2019
Gemeente garantie	14.633
Totaal	14.633

Er zijn in het begrotingsjaar geen betalingen gedaan inzake de borg- en garantstelling.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

- De gemeente Overbetuwe is voor 50% aandeelhouder van GEM Westeraam Elst C.V. en hoofdelijk aansprakelijk voor de door GEM Westeraam Elst C.V. aangegane verplichtingen.
- De gemeente Overbetuwe heeft meerjarige contracten en overeenkomsten zoals voor energie, onderhoud en huur afgesloten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend.

Met betrekking tot de balansposities aangaande de langlopende leningen, grondexploitaties en kortlopende vorderingen zijn deze met de kennis per 31 december 2019 beoordeeld op een toereikende waardering, de corona-crisis kan mogelijk leiden tot onzekerheden aangaande de inbaarheid (vorderingen), dan wel terugverdiencapaciteit (bij grondexploitaties) in 2020.

Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

C. BIJLAGEN

I. Lijst met gebruikte afkortingen

AR	Algemene Reserve
AWBZ	Algemene wet bijzondere bijstand
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BR	Bestemmings Reserve
CAK	Centraal advieskantoor bijzondere ziektekosten
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkeling
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
IGS	Intergemeentelijk Subsidiebureau
KAN	Knooppunt Arnhem Nijmegen
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
MFC	Multifunctioneel Centrum
MOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MRA	Milieu Regio Arnhem
MTC	Multimodaal Transportcentrum
NUP	Nationaal uitvoeringsprogramma
ODRA	Omgevingsdienst Regio Arnhem
P&C	Planning en Control
RBT	Regionaal Buro Toerisme
VZ	Voorziening
WGR	Wet Gemeenschappelijke regelingen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen
WWB	Wet Werk en Bijstand

II. Specificatie onttrekkingen Algemene Reserve

Specificatie onttrekkingen algemene reserve

Specificatie onttrekkingen uit Algemene Reserve 2019

Op basis van begrotings- en administratieve wijzigingen boekjaar 2019

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Treffen van nieuwe VZ Gronden Driel	€ 579.139,00	4-2019	
MFC Valburg: Afboeken boekwaarde	€ 300.843,00	5-2019	
Uitvoeringskosten verhoogde asielinstroom	€ 263.364,00	16-2019	
WMO Doelgroepenvervoer (PNL-pst 51)	€ 160.339,00	1-2019	
Armoedebelief kinderen	€ 160.161,00	16-2019	
Optimaliseren zorg en ondersteuningsstructuur PNLpst 41)	€ 98.372,77	1-2019	
Projectbegeleiding Sociaal Domein	€ 73.837,63		51-2019
Implementatie Omgevingswet (PNL-pst 59a)	€ 64.807,13	1-2019	
Sociale Dorpsprofielen Zicht op preventie in SD (PNLpst 44)	€ 64.124,45	1-2019	
Masterplan Airbornregio (PNL-pst 29b)	€ 60.000,00	1-2019	
Proj. Gevelstimulering restant claim AR 2018	€ 56.926,99		64-2019
Procesvoorst. nw zwembad (PNL-pst 40)	€ 50.000,00	1-2019	
Land van Tap plankosten (PNL-pst 58)	€ 50.000,00	1-2019	
School Maatschappelijk Werk	€ 50.000,00	3-2019	
PNL-post 23 Uitvoering resterende projecten LOP	€ 49.246,47		208-2019
Mobiliteit op maat (PNL-pst-5)	€ 40.407,36	1-2019	
Overbetuws Oorlogsverhaal (PNL-pst 29a)	€ 40.000,00	1-2019	
Overbetuwe Doet (PNL-pst 66)	€ 35.000,00	1-2019	
MFC Valburg: Sloop pand Molenstraat 1	€ 30.000,00	5-2019	
Opst. strategisch meerjarig huisvestingspl.ondw.	€ 29.348,55	1-2019	
Proj. Strijdige bewoning PNL-pst 37-2018 restant claim AR	€ 27.025,92		64-2019
MFC Valburg: opstellen inrichtingsplan Molenhoekplein	€ 26.000,00	5-2019	
Duurzame mobiliteit:(PNL-pst-4a)	€ 25.000,00	1-2019	
Kwaliteit werklocaties (PNL-pst 22)	€ 25.000,00	1-2019	
Werkbudget uitw. pijlers visie vastgoed (PNLpst31)	€ 24.500,00	1-2019	
Onderzoek naar alternatief Gelrepass (PNL-pst 42)	€ 21.980,58	1-2019	
Uitvoering Woonagenda (PNL-pst 63a)	€ 21.239,00	1-2019	
De Vallei: vergoeding voor asbestsanering	€ 20.750,00		62-2019
Participatie speelplannen (PNL-pst 38a)	€ 20.000,00	1-2019	
Project Omgevingsvisie: restant claim 2018 AR	€ 19.867,29		64-2019
Fietspad Nieuwe Aamsestraat - Regenboog	€ 18.918,11		63-2019
Inzetten projectregisseur speelplannen (PNL-pst 38c)	€ 17.500,00	1-2019	
Proces Woonwagendstandplaatsen	€ 15.419,07	18-2019	
Speelterrein De Morel PNL-post 20-2018 restant claim AR	€ 15.000,00		64-2019
Volksgesondheid PNL-post 30-2018 restant claim AR	€ 14.398,57		64-2019
Projectbudget ICT samenwerking Lingewaard	€ 14.333,13		60-2019
Proj. BAG terugmeldingen PNL-pst 38-2018 restant claim AR	€ 14.219,72		64-2019
Speelonderzoek 12+ en extra inv. (PNL-pst 35a)	€ 14.000,00	1-2019	
Onderzoek vitale sportparken (PNL-pst 28)	€ 13.636,10	1-2019	
Uitv. actiepunten Nota Recreatie en Toerisme (PNLpst 37a)	€ 12.500,00	1-2019	
Opstellen IBOR	€ 10.785,28		61-2019
Projectplan Toekomst beh. en onderh. brede scholen	€ 10.506,89		59-2019
Bestrijden invasieve soorten	€ 9.760,00		64-2019
Uitbr. Tijdelijke fietsenstalling Elst centraal	€ 6.400,00		52-2019

Preventie overgewicht via JOGG (PNL-pst 34)	€ 5.225,00	1-2019
Opstellen Ontwikkelingsvisie Linge (PNL-pst 7)	€ 1.344,75	1-2019
Subtotaal	€ 2.681.226,76	

Op basis van restantkredieten voorgaande jaren

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Uitvoeringsplan Opgeteld Beter (restant claim)	€ 102.431,00	7-2018	
Omgevingswet (restant claim)	€ 60.738,00	1-2018	
Krediet Nieuwbouw Helster (restant claim)	€ 22.054,00		61-2018
Nota recreatie en toerisme (restant claim) (PNLpst 16-2018)	€ 19.457,00	1-2018	
Proj. Optimalen verbinding kernen (restant claim)(PNL6/16)	€ 17.125,00	1-2016/TR1-18	
Haalbaarheidsstudie (PNL-pst 25-2015) (restant claim)	€ 11.786,00	1-2015/TR1-18	
Kerngericht werken (restant claim)	€ 9.175,08		62-2018
Kunst en cultuur (restant claim) (PNL-pst 22-2017)	€ 2.740,00	1-2017	
Ondermijning (restant claim) PNL-post 1-2018)	€ 998,00	1-2018	
Glasvezel (restant claim)	€ 45,23		55-2018
Subtotaal	€ 246.549,31		
Totaal	€ 2.927.776,07		

III. Voortgang onderzoeken Rekenkamercommissie (RKC)

Voortgang onderzoeken Rekenkamercommissie (RKC)

Voortgang onderzoeken Rekenkamercommissie (RKC)

Onderstaand schema is een beknopte weergave van onderzoeken vanaf 2015 met het uitgebrachte advies van de RKC, het besluit van de raad (indien van toepassing) en de follow-up ervan.

Onderwerp	Jaar van uitvoering	Advies RKC	Raadsbesluit	Follow-up (maart 2019)
Grip op verbonden partijen	2015	In totaal 12 aanbevelingen gericht op invloed kunnen uitoefenen op vooral de publiekrechtelijke samenwerkingsvormen.	12-1-2016 Instemmen met conclusies en aanbevelingen van het rapport. (15rb000145)	Op 6 november 2018 heeft de raad een motie aangenomen dat een concreet plan van aanpak moet worden opgesteld om uiterlijk Q3 2019 een geactualiseerde Nota verbonden partijen vast te stellen. Daarnaast wilde de raad een rondetafelgesprek met het college om de sturingsmogelijkheden van de raad te verkennen. Het college heeft de motie omarmd met aanpassing van Q3 2019 in uiterlijk 1 oktober 2019. Op 22 januari 2019 is het plan van aanpak actualisatie Nota

				verbonden partijen vastgesteld. Op 19 maart 2019 heeft een RTGC plaatsgevonden. Aanwezigen stemden af om de raad voor te stellen om een pilot met raadsrapporteurs te starten tav ODRA en WSP en daarna te bezien of en hoe de Nota moet worden aangepast. Op 2 april heeft de raad besloten om : - t.a.v. 2 verbonden partijen een pilot te houden met raadsrapporteurs; - na een half jaar een nieuwe RTGC te houden en te bezien of meer verbonden partijen aan de pilot worden toegevoegd; - voorlopig af te zien van de opdracht aan het college om te komen met een nieuwe Nota Verbonden Partijen in het derde kwartaal 2019 en dit opnieuw af te wegen na de evaluatie van de pilots. 18/6/2019 Seniorenconvent is akkoord met voorstel van raadsrapporteur (H. Croesen) om de pilot met een half jaar te verlengen. RTGC t.b.v. evaluatie pilots staat gepland voor mei 2020.
Quick scan handhaving monumenten	2015	Een drietal aanbevelingen gericht op het voorkomen van verloedering van monumenten en het optreden daartegen.	n.v.t. (14-12-2015 reactie college dmv informatiememo 15inf00085; 15-12-2015 quick scan in voorronde besproken)	Follow-up m.b.t. de drie aanbevelingen: 1. Toezicht op de monumenten hoog te prioriteren en dit te verwerken in het handhavingsbeleid en het handhavingsuitvoeringsprogramma. (bron: 15BW000486) Ad 1: College en raad hebben bij de vaststelling van het Samenhangend handhavingsbeleid 2014-2019 gekozen voor een gemiddelde handhavingsprioriteit voor toezicht en handhaving van monumenten. Aan het opschalen naar hogere prioriteit zijn (afhankelijk van de frequentie en het niveau van de uit te voeren controles) aanzienlijke personele- en financiële consequenties verbonden.

				2. Scenario's op te stellen over de verwachte capaciteit en inzet van middelen bij het hanteren van hogere prioriteit voor handhaving/toezicht op monumenten, zodat voor de raad inzichtelijk is wat de kosten zijn van een hogere prioriteit voor toezicht op de monumenten. (bron: 15BW000486) Ad 2: De onder 1. bedoelde personele- en financiële consequenties zijn niet verder uitgewerkt in scenario's. 3. Gelet op de recente uitspraak van Afdeling bestuursrechtspraak, een fundamenteel debat te voeren over welke criteria de gemeente wil hanteren bij vergunningverlening ten aanzien van monumentale panden. (bron: 15inf00085) Ad 3: Met het herstel van een formeel gebrek in de Erfgoedverordening 2016, beschikken we over een volledig en solide toetsingskader voor monumentale panden. Een fundamenteel debat over criteria voor vergunningverlening heeft daarom niet plaatsgevonden.
Juridische kwaliteit bestemmingsplannen	2016	Aanbeveling om één keer per jaar de raad te informeren over het verbetertraject rond de kwaliteit van bestemmingsplannen	6-12-2016 Instemmen met conclusies van het rapport met een toegevoegd amendement (16rb000106)	De leerpunten uit het basisrapport en de eerste jaarrapportage (2015-2017) over de juridische kwaliteit bestemmingsplannen worden steeds toegepast. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2021 worden alle bestemmingsplannen vervangen door het omgevingsplan. Er kunnen dan ook geen nieuwe ontwerpbestemmingsplannen meer in procedure worden gebracht. We kiezen ervoor om in 2021 de evaluatie op te stellen van de door de raad vastgestelde bestemmingsplannen van de

				afgelopen 3 jaar. Door voor 3 jaar te kiezen is er naar alle waarschijnlijkheid ook een noemenswaardig aantal bestemmingsplannen te evalueren en daar leerpunten uit te halen. (NB: als gevolg van de Coronacrisis zal de inwerkingtreding van de Omgevingswet op een later tijdstip dan 1 januari 2021 gaan plaatsvinden).
Programmabegroting in relatie tot de overige planning & control-instrumenten	2016	Brief van RKC (6-10-2016) met bevindingen inzake de systematiek van de programmabegroting 2016 in relatie tot de andere P&C instrumenten. Bedoeld om discussie te entameren over de wijze waarop de raad beter sturing kan geven via de programmabegroting, en beter controle kan uitoefenen. Suggesties gericht op het SMART vertalen van de programmabegroting en - verantwoording.	n.v.t. (reactie college d.d. 7-12-2016 16uit30177) Raad 3-7-2018 motie M-20 aangenomen over SMART doelstellingen en indicatoren in de P&C cyclus	M.b.t. motie M-20 (juli 2018) 'SMART-doelstellingen en indicatoren in de P&C cyclus': Uitvoering is in ambtelijke voorbereiding; gesprekken gevoerd met extern bureau voor het verzorgen van een training (2 workshops) over dit onderwerp. Hiervoor raads- en collegeleden te nodigen en diverse beleidsmedewerkers. Planning was er op gericht om deze workshops in maart/april te organiseren. Door coronacrisis is dit voorlopig 'on hold' gezet. Wordt waarschijnlijk verschoven naar aug/sept 2020. M.b.t. P&C documenten, sturing geven en controle uitoefenen: Het college heeft 18 feb 2020 besloten om m.i.v. 1-1-2020 het Stuurmodel Overbetuwe toe te passen. Onderdeel van dit model is het werken met jaarlijks twee voortgangsrapportages en daarbij onderscheid te maken in een managementrapportage en bestuursrapportage. Een voorstel hiertoe is geagendeerd voor de raad van 12 mei 2020 (zie 20rv000019).
Oriënterend onderzoek naar de wijze waarop de gemeente de bibliotheek aanstuurt via subsidie	2017	In totaal 7 aanbevelingen m.b.t. het verstrekken van subsidies en de te realiseren doelen en prestaties.	n.v.t. Rekenkamerbrief t.k.n. aan de raad aangeboden op 11 april 2017. (reactie college d.d. 28-2-2017 17uit05302)	In november 2019 is de uitvoeringsagenda 2020-2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn activiteiten van de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid (OBGZ) gekoppeld aan het beleid van de gemeente op bibliotheekfuncties en het strategisch beleid van OBGZ zelf. De Raad heeft zo meer grip gekregen op de aansturing van

				en het werk door OBGZ. Kritisch blijft uw raad wel op de gevraagde prestatieafspraken. Deze zijn veelal nog gericht op activiteiten en bieden minder inzicht in het te bereiken effect. OBGZ werkt aan een systeem waarmee de maatschappelijke meerwaarde van hun werk wel aantoonbaar gemaakt wordt. Doordat OBGZ in een netwerk van partners opereert zijn maatschappelijke effecten wel lastig toe te kennen aan één partner.
Onderzoek Burgerparticipatie in Overbetuwe	2017- 2019	In totaal 7 conclusies en 4 aanbevelingen t.a.v. burgerparticipatie	3-9-2019 Instemmen met conclusies en aanbevelingen (19rb000070) (reactie college d.d. 28-5-2019 19uit11458)	De gemeenteraad heeft het college middels een amendement in september 2019 (19rb000070) de opdracht gegeven een visie op participatie vast te stellen. Dit naar aanleiding van de aanbevelingen in het Rekenkamerrapport 'Burgerparticipatie' (mei 2019). Later in september is de raad geïnformeerd over het proces, en is aangegeven dat we de visie verbreden richting de vraag wat voor gemeente wij willen zijn in relatie tot en in interactie met de samenleving. In januari jl. was er een gesprek met de raad naar aanleiding van stellingen, om input op te halen voor de visie. De visie is inmiddels in concept gereed. De oorspronkelijke planning was om de visie in mei voor te leggen aan de raad, door de coronamaatregelen zal dit vertraging oplopen. Immers, we willen een goed gesprek kunnen voeren over de visie.

IV. Overzicht SISA

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03	
			€ 256.212	€ 14.798	€ 0	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07
		1				

OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO).	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
				Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
				Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.
				Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.		Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	
				Bedrag		Bedrag	
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08
			1				

lenW	E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is)	Aantal afgeronde projecten (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee	
			Afspraak	Realisatie		
			Aard controle R Indicatornummer: E26 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E26 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E26 / 03	
			1	0	Nee	

EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Totale besteding (jaar T) ten last van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Projectnaam /UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd Ja/Nee	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelschets Ja/Nee	Eindverantwoording Ja/Nee
			<i>Aard controle R Indicatornummer: F1 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: F1 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: F1 / 03</i>	<i>Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 04</i>	<i>Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 05</i>	<i>Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 06</i>
			1 € 906.498	UWHS170087	€ 12.923	Nee		Nee
			2	UWHS170140	€ 893.575	Nee		Nee
			Kopie Projectnaam / UWHS-nummer	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (Jaar T)	Indien (een deel van) de uitkering voor het standaardbedrag voor gemeentelijke uitvoeringskosten is verantwoord als onderdeel van de cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot met (jaar T): Vermeld bedrag € 3.500, € 6.500 of € 10.000.			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: F1 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: F1 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: F1 / 09</i>			
			1 UWHS170087	€ 372.055				
			2 UWHS170140	€ 893.575				

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 7.758.925	€ 143.157	€ 557.895	€ 4.985	€ 81.029	€ 11.357
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 27.423	€ 0	€ 0	€ 291.951	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 57.319	-€ 17.608	€ 13.993	€ 40.130	€ 4.866	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Nee			

VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
	Gemeenten		Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
		1	€ 1.155.785	Kunstgras HPC Zetten	€ 1.506	€ 1.506	€ 0	€ 0
		2		Nieuwbouw Wanmolen Zetten	€ 10.150	€ 10.150		
		3		MFC Oldenburg	€ 112.181	€ 112.181		
		4		MFC Valburg	€ 15.410	€ 15.410		
		5		MFC Herveld	€ 14.724	€ 14.724		
		6		Sportpark de Pas	€ 159.603	€ 159.603		
		7		Onderzoek Vitale Sportparken	€ 2.168	€ 2.168		
		8		GO De Helster	€ 250	€ 250		
		9		Exploitatieposten	€ 266.480	€ 266.480		
		10		Mengpercentage	€ 12.950	€ 12.950		
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
		1	Kunstgras HPC Zetten	1506	0,13%		€ 560.363	
		2	Nieuwbouw Wanmolen Zetten	10150	0,88%			
		3	MFC Oldenburg	112181	9,71%			
		4	MFC Valburg	15410	1,33%			
		5	MFC Herveld	14724	1,27%			
		6	Sportpark de Pas	159603	13,81%			
		7	Onderzoek Vitale Sportparken	2168	0,19%			
		8	GO De Helster	250	0,02%			
		9	Exploitatieposten	266480	23,06%			
		10	Mengpercentage	12950	1,12%			

V. Controleverklaring

Voor de controleverklaring, zie het PDF-bestand onder MEER.